

Hallituksen esitys eduskunnalle kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä huhtikuussa 2013 allekirjoitetun puitesopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Mongolian kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus on luonteeltaan sekasopimus, joka sisältää sekä jäsenvaltioiden että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Uusi sopimus korvaa vuonna 1992 Luxemburgissa tehdyn ja vuonna 1993 voimaan tulleen kauppaja talussopimuksen Euroopan yhteisön ja Mongolian välillä ja laajentaa osapuolten välistä sopimusperustaa.

Sopimus on laaja-alainen yhteistyösopimus, joka sisältää määrittelyt poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön sekä vuoropuhelun muodoista. Sopimuksessa sovitaan yhteistyöstä muun muassa ympäristön ja ilmastonmuutoksen, energian, tieteen ja teknologian sekä liikenteen aloilla. Sopimus sisältää myös Euroopan unionin ulkopoliittikan kannalta keskeisiä velvoitteita, muun muassa yleiset sitoumukset ihmisoikeuksista, demokratian periaatteista ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisesta, joukkotuhoaseiden leviämisen estämisestä ja terrorismin torjunnasta.

Sopimus on tarkoitettu tulemaan voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle sopimuksen hyväksymistä koskevien kansallisten menettelyjen loppuunsaattamisesta. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	3
2.1 Euroopan unionin ja Mongolian väliset sopimus- ja kauppasuhteet.....	3
2.2 Suomen ja Mongolian väliset sopimus- ja kauppasuhteet.....	4
2.3 Nykytilan arviointi.....	4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	5
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	5
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	5
4.3 Ympäristövaikutukset.....	5
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	6
5 ASIAN VALMISTELU.....	6
5.1 Asian valmistelu Euroopan unionissa.....	6
5.2 Asian kansallinen valmistelu.....	6
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	8
I OSASTO: LUONNE JA SOVELTAMISALA.....	8
II OSASTO: KAHDENVÄLINEN, ALUEELLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ.....	9
III OSASTO: KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ KOSKEVA YHTEISTYÖ.....	9
IV OSASTO: KAUPPAAN JA INVESTOINTEIHIN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ.....	10
V OSASTO: YHTEISTYÖ OIKEUDEN, VAPAUDEN JA TURVALLISUUDEN ALALLA.....	11
VI OSASTO: YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA.....	12
VII OSASTO: YHTEISTYÖMUODOT.....	14
VIII OSASTO: INSTITUTIONAALINEN KEHYS.....	14
IX OSASTO: LOPPUSÄÄNNÖKSET.....	14
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	15
3 VOIMAANTULO.....	15
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	16
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	16
4.2 Käsitteilyjärjestys.....	18
LAKIEHDOTUS.....	19
Laki kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä tehdyn puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	19
SOPIMUSTEKSTI.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin (EU) neuvosto valtuutti komission 7. päivänä syyskuuta 2009 neuvottelemaan kumppanuutta ja yhteistyötä koskevan puitesopimuksen (Partnership and Cooperation Agreement, PCA) aikaansaamisesta Mongolian kanssa. Uuden sopimuksen neuvottelemineen oli ajankohtaista, sillä yhteistyön sopimuksellisenä perustana toiminut vuonna 1992 tehty kauppaja- ja taloussopimus ei kattanut enää koko yhteistyön laajuutta. EU on aiemmin neuvotellut PCA-sopimuksia Keski-Aasian tasavaltojen ja Kaakkois-Aasian maiden yhteistyöjärjestön (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) jäsenmaiden kanssa. Mongolia oli ehdottanut EU:lle PCA-neuvotteluja jo pitkään. Neuvotteluiden aloittamiseen myötävaikutti EU:n halu antaa tunnustusta Mongolian poliittiselle kehitykselle.

Mongolian kanssa tehty kumppanuus ja yhteistyösopimus on laaja-alainen sekasopimus, jossa osapuolina ovat sekä EU että sen jäsenvaltiot. Keskeisenä tavoitteena EU:n ja Mongolian välisessä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksessa on laaja-alaisen kumppanuuden vahvistaminen. Sopimus lisää osapuolten mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä eri sektoreilla. Sopimus ei ole kauppasopimus, mutta se sisältää myös kaupallista yhteistyötä koskevan osion. EU:n näkökulmasta tärkeimpiä sopimuksen osa-alueita ovat muun muassa turvallisuus, kestävä kehitys sekä kauppa ja investoinnit. Sopimuksessa myös sovitaan yhteistyön tai vuoropuhelun aloittamisesta useilla aloilla. Sopimuksen tavoitteena on yhteistyön kehittäminen erilaisissa poliittisissa, sosiaali- ja talouskysymyksissä ja EU:n ja Mongolian yhteistyön tiivistäminen niin alueellisissa kuin kansainvälisissäkin yhteyksissä. Poliittisesti sopimus vahvistaa yhteisten yleismaailmallisten arvojen pohjalta EU:n roolia Itä-Aasiassa. Sopimus myös vahvistaa EU:n poliittista ja taloudellista asemaa Itä-Aasiassa.

Sopimus sisältää poliittiset vakiolausekkeet, jotka koskevat ihmisoikeuksia, joukkotuhoaseiden leviämisen estämistä, pienaseita ja kevyitä aseita, kansainvälistä rikostuomioistuinta ja terrorismin torjuntaa. Demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen sekä joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseen liittyvien kansainvälisten velvoitteiden noudattaminen ovat sopimuksen olennaisia osia (essential element). Sopimuksen olennaisten osien rikkominen tulkitaan erityisen kiireelliseksi tapaukseksi, mikä oikeuttaa toisen osapuolen ryhtymisen aiheellisiin toimenpiteisiin ilman sopimuksen soveltamista tarkastelevan sekakomitean käsittelyä.

Mongolian kanssa tehdyn sopimuksen voidaan arvioida lisäävän EU:n ja Mongolian välistä vuorovaikutusta ja konkreettista yhteistyötä useilla osa-alueilla. Sopimus vahvistaa EU:n läsnäoloa ja painoarvoa Itä-Aasian alueella.

2 Nykytila

2.1 Euroopan unionin ja Mongolian väliset sopimus- ja kauppasuhteet

EU:n ja Mongolian välisen yhteistyön sopimus pohjainen perusta on Euroopan yhteisön ja Mongolian välinen kauppaja- ja taloussopimus (Agreement on trade and economic cooperation between the European Economic Community and Mongolia), joka tuli voimaan vuonna 1993. Uusi 30. päivänä huhtikuuta 2013 allekirjoitettu kumppanuus- ja yhteistyösopimus korvaa edellä mainitun kauppaja- ja taloussopimuksen. PCA-neuvotteluja pohjusti EY:n ja Mongolian välillä keväällä 2009 neuvoteltu lentoliikennesopimus, mikä osoitti Mongolian sitoutumista yhteistyöhön.

Mongolian kaupallinen merkitys EU:lle on varsin rajallinen. Se ei kuulu EU:n sadan merkittävimmän kauppakumppanin joukkoon. Mongolian viennin arvo EU:n alueelle oli vuonna 2013 72 miljoonaa euroa vuodessa. EU:n viennin arvo Mongoliaan vuonna 2013 oli 511 miljoonaa euroa. Venäjä ja erityisesti Kiina ovat Mongolialle EU:ta merkittävämpiä kauppakumppaneita. EU:n ja Mongolian välinen PCA-sopimus luo puitteita tiiviimpien taloudellisten ja poliittisten suhteiden kehitykselle.

2.2 Suomen ja Mongolian väliset sopimus- ja kauppasuhteet

Suomen ja Mongolian välillä on voimassa kolme sopimusta: tieteellis-teknistä ja taloudellista yhteistyötä koskeva sopimus (SopS 63/1991), lentoliikennesopimus (SopS 52/2000) sekä sopimus sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta (SopS 86—87/2008).

Suomen ja Mongolian kauppa on ollut viime vuosina lievästi nousussa. Kauppa on ollut tavallisesti Suomelle ylijäämäistä: kahdenvälisen kaupan arvo vuonna 2013 oli n. 18 miljoonaa euroa, josta Suomen viennin arvo 16 miljoonaa euroa ja tuonnin arvo 2,3 miljoonaa euroa. Viennin osalta tärkein tuoteryhmä on konepajateollisuuden tuotteet, tuonnin osalta kaivannaistuotteet.

2.3 Nykytilan arviointi

Euroopan unionin ja Mongolian väliset suhteet ovat kehittyneet vuoden 1992 kauppa- ja taloussopimuksen alaa pidemmälle. Uuden kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tavoitteena on parantaa yhteistyömahdollisuuksia kaupallis-taloudellisella alalla sekä lisäksi kehittää poliittista, alueellista ja kansainvälistä yhteistyötä. Sopimus kattaa useampia yhteistyöaloja ja tarkentaa osapuolten sitoumuksia. Sen tekeminen jatkaa luontevalla tavalla Euroopan unionin ja Mongolian välisten suhteiden kehitystä.

Mongolian vuoden 1990 demokraattisten ja vapaiden vaalien jälkeen maa on onnistunut säilyttämään yhteiskunnallisen vakautensa suhteellisen hyvin. Mongolia on toivonut PCA-sopimusneuvottelujen aloittamista jo useiden vuosien ajan. Mongolia näkee PCA-sopimuksen merkityksen mahdollisuutena lujittaa yhteyksiä EU:n kanssa ja EU:n arvojen vastaavan Mongolian kehitystavoitteita. Mongolia on ollut erityisen kiinnostunut entisen Itä-Euroopan maiden kokemuksista EU:n normien ja standardien toimeenpanossa näiden liittyttyä unioniin. Mongolian haasteena on laajentaa maatalousvaltaisen ja kaivosteollisuuteen nojaavan taloutensa rakennetta, varmistaa kaivossektorin voittojen jakautuminen yhteiskunnan kehityksen hyväksi, uudistaa julkista sektoria, kehittää hyvää hallintoa ja vähentää korruptiota sekä parantaa ympäristönsuojelua ja sen hallintoa.

Poliittisesta näkökulmasta sopimuksen katsotaan olevan merkittävä askel kohti EU:n roolin vahvistamista Itä-Aasiassa muun muassa sellaisten yleismaailmallisten arvojen kuten demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen pohjalta. Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella on aiempaa sopimusta laajempi vaikutus ja sen odotetaan lisäävän yhteistyötä sekä suhteiden vakautta ja ennustettavuutta.

Suomen suhteiden järjestäminen Mongoliaan Euroopan unionin kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella on tarkoituksenmukaista. Sopimus luo pohjan myös Suomen ja Mongolian välisen yhteistyön laajentamiselle.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Mongolian kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus kattaa laajan skaalan eri yhteistyösektoreita ja sillä pyritään kehittämään konkreettista yhteistyötä monilla alueilla. Sopimuksen määräykset kattavat kaupan ja investointien yleisiä periaatteita ja yhteistyötä liittyen mm. kaupan teknisiin esteisiin, oikeusalaan, ihmisoikeustyöhön, kilpailupolitiikkaan, kehitysyhteistyöhön, koulutus- ja kulttuurialaan, tutkimukseen, työllisyyteen, henkilötietojen suojaan, rikollisuuteen, terrorismin ja pienaseiden leviämisen vastaisiin toimiin, immateriaalioikeuksiin, verotukseen ja ympäristönsuojeluun. EU on viime vuosina neuvotellut samankaltaisia sopimuksia Aasiassa myös ASEAN:in jäsenmaiden, kuten Filippiinien ja Vietnamin kanssa. Mongolian osalta muun muassa siirtolaisuus, kaupan esteiden vähentäminen ja EU:n arvopohjaan nojaavat standardilausekkeet olivat EU:n näkökulmasta keskeisiä osa-alueita neuvotteluissa.

Sopimus määrää tavallisesti vuosittain kokoontuvan, molempien osapuolten virkamiesedustajista koostuvan sekakomitean perustamisesta valvomaan sopimuksen toimivuutta ja täytäntöönpanoa. Sekakomitean alaisuuteen perustetaan alakomiteoita käsittelemään sopimuksen soveltumisaan kuuluvia eri aloja ja avustamaan sekakomiteaa sen tehtävien hoitamisessa.

Esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyminen sopimukselle. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia valtion talousarvioon. Sopimuksen tavoitteena on tiivistää Euroopan unionin ja Mongolian välisiä poliittisia ja taloudellisia suhteita ja käynnistää yhteistyötä usealla eri osa-alueella, mukaan lukien kauppa ja investoinnit, ympäristö ja ilmastomuutos, energia, tiede ja teknologia, matkailu sekä liikenne. Sopimuksella arvioidaan olevan myönteisiä, joskaan ei välittömiä taloudellisia vaikutuksia Suomelle.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Sopimuksella perustettavista sekakomitean ja alakomiteoiden kokouksista johtuvat tehtävät voidaan hoitaa tavanomaisen käytännön edellyttämällä tavalla nykyisellä henkilöstöllä.

4.3 Ympäristövaikutukset

Sopimuksella ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia. Ympäristö on eräs alueista, joilla osapuolten yhteistyötä kehitetään. Sopimuksen mukaisesti yhteistyön tavoitteena on edistää kestävään kehitykseen tähtäävää ympäristön suojelua ja parantamista, noudattaen niitä kansainvälisen yhteistyön ja monenvälisen ympäristösopimusten velvoitteita, joiden osapuolia PCA-sopimuksen osapuolet ovat. Sopimus sisältää ympäristöä ja luonnonvaroja koskevan artiklan, jossa kirjataan luonnonvarojen ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeydestä. Sopimuksen mukaan ympäristökysymykset pyritään sisällyttämään kaikkiin yhteistyön aloihin.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksella pyritään edistämään sopimuspuolten välistä poliittista vuoropuhelua ja parantamaan yhteistyömahdollisuuksia yhdessä sovittujen arvojen pohjalta. Sopimuksen pyrkimyksenä on edistää osapuolten yhteistyötä useilla eri aloilla ja saada aikaan myönteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia erityisesti Mongoliassa. Sopimuksessa osapuolet sitoutuvat yhteisiin periaatteisiin demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi, joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi ja terrorismin vastaista toimintaa koskien. Sopimuksella voidaan arvioida olevan myönteistä merkitystä hyvän hallinnon, demokratian, kansalaisyhteiskunnan ja kansantalouden vahvistumiselle Mongoliassa.

5 Asian valmistelu

5.1 Asian valmistelu Euroopan unionissa

Euroopan unionin (EU) neuvosto valtuutti komission 7. päivänä syyskuuta 2009 neuvottelemaan kumppanuutta ja yhteistyötä koskevan puitesopimuksen Mongolian kanssa. Sopimusneuvottelujen käynnistymisestä neuvoteltiin Mongolian ulkoministeriön kanssa 17. päivänä syyskuuta 2009. Komissio laati ensimmäisen sopimusversion lokakuussa 2009. Ensimmäinen neuvottelukierros käytiin Ulaanbaatarissa 21.1.2010. Ensimmäisellä neuvottelukierroksella ei vielä käsitelty kaupallisia kysymyksiä. Näiden kysymysten käsittelyä pohjustettiin videoneuvotteluilla ennen varsinaisten neuvotteluiden toista kierrosta mikä käytiin Brysselissä 18.3.2010. Poliittisesti neuvotteluiden vaikein kysymys Mongolialle oli laittomien mongolia-laissiirtolaisten asema EU:n alueella. Mongolian rajalliset neuvotteluresurssit hidastivat neuvotteluita vain vähän. Yleisesti ottaen ei-kaupallisista kysymyksistä päästiin nopeasti yhteisymmärrykseen. Kolmas ja viimeinen neuvottelukierros käytiin 14. päivänä toukokuuta 2010 Ulaanbaatarissa. Tämän kierroksen jälkeen avoimeksi jäivät ainoastaan kysymykset maahanmuutosta ja Mongolian vientitulleista. Osapuolet löysivät kompromissiratkaisut viimeisiin neuvoteltaviin kysymyksiin lokakuussa 2010.

Sopimusneuvotteluja valmisteltiin säännöllisesti EU:n Aasia ja Oseania -työryhmässä Brysselissä sekä pysyvien edustajien komiteassa. Sopimustekstiä käsiteltiin kauppapoliittisessa komiteassa ja ulkoasiainneuvostossa. Molemmat osapuolet parafoivat sopimuksen Ulaanbaatarissa 20. joulukuuta 2010 sen jälkeen kun EU:n Aasian ja Oseanian työryhmä oli hyväksynyt neuvottelutuloksen. Sopimuksen allekirjoittaminen viivästyi Ison Britannian parlamentin muihin käsittelyssään oleviin PCA-sopimukseen liittyvien varaumien vuoksi. Sopimus allekirjoitettiin Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin vieraillessa Mongoliassa 30. huhtikuuta 2013.

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen sopimus hyväksytään jokaisessa jäsenvaltiossa, EU:ssa ja Mongoliassa. Neuvosto hyväksyy sopimuksen EU:n puolesta Euroopan parlamentin annettua sopimukselle hyväksyntänsä.

5.2 Asian kansallinen valmistelu

Sopimusneuvotteluja ja sopimustekstiä käsiteltiin kauppapoliittisessa jaostossa ja ulkosuhdejaostossa. Eduskunnalle annettiin neuvotteluvaltuutuksesta tietoja 6.4.2009 päivätyllä E-kirjeellä E 42/2009 vp. Eduskunnassa asiaa käsiteltiin suuressa valiokunnassa 17.4.2009 ja ulkoasiainvaliokunnassa 24.4.2009. Eduskuntaa informoitiin 14.4.2010 päivätyllä E-jatkokirjeellä, jonka eduskunnan suuri valiokunta siirsi ulkoasiainvaliokunnan käsittelyyn 5.5.2010. Ulkoasiainvaliokunta käsitteli asiaa 11.5.2010. Neuvottelujen edistymisestä ja loppuvaiheesta tiedotettiin 16 päivänä marraskuuta 2010 päivätyllä U-kirjelmällä (U 41/2010 vp). U-kirjelmän ollessa käsittelyssä eduskunnan suuressa valiokunnassa 10. päivänä kesäkuuta

HE 61/2015 vp

2011 suuri valiokunta yhtyi ulkoasiainvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan (SuVX 33/2011 vp).

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä. Hallituksen esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, puolustusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, valtioneuvoston kansliasta sekä Ahvenanmaan maakuntapäiviltä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto. Sopimuksen johdannossa vahvistetaan sopimuspuolten sitoutuminen kunnioittamaan demokratian periaatteita ja ihmisoikeuksia Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeusjulistuksen ja muiden asianmukaisten kansainvälisten ihmisoikeussopimusten mukaisesti sekä sitoutuminen oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteisiin. Johdantoon on myös kirjattu muita keskeisiä yhteistyöalueita kuten halu lisätä yhteistyötä kansainvälisen vakauden, oikeuden ja turvallisuuden alalla, taloudellisen ja sosiaalisen kestävä kehityksen edistämiseksi, sekä terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden torjumiseksi. Johdannossa vahvistetaan myös sitoutuminen ympäristönsuojelun edistämiseen ja yhteistyö muuttoliikkeiden hallintaa koskien.

I OSASTO: LUONNE JA SOVELTAMISALA

1 artikla. *Yleiset periaatteet.* Artiklassa vahvistetaan kansainvälisten sopimusten määrittelemien demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen olevan kummankin osapuolen sisä- ja ulkopolitiikan perusta. Kohta on määritelty olennaiseksi osaksi sopimusta. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa kestävään kehitykseen ja ilmastonmuutoksen torjumiseen, kehityksen tavoitteisiin, mukaan lukien vuosittain vahvistettavat tavoitteet, ja sitoutumisensa hyvän hallintotavan periaatteeseen. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa kehitysavun tuloksellisuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen.

2 artikla. *Yhteistyön tavoitteet.* Osapuolet käyvät kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisäävät yhteistyötä molemminpuolisesti tärkeillä aloilla lujittaakseen kahdenvälisiä suhteitaan. Tavoitteina mainitaan erityisesti yhteistyön kehittäminen poliittisissa kysymyksissä ja talouskysymyksissä sekä alueellisesti että kansainvälisesti. Lisäksi tavoitteena on kehittää yhteistyötä seuraavilla aloilla: terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden torjunta; kansainvälisesti vakavat rikokset; joukkotuhoaseet, pienaseet ja kevyet aseet; kauppa ja sijoitustoiminta; oikeus ja turvallisuus, mukaan luettuna laittomat huumeet, rahanpesu, järjestäytynyt rikollisuus ja lahjonta, tietosuojat; köyhyyden vastainen työ osana kestävä kehitystä; sekä useilla muilla osapuolille tärkeillä aloilla. Osapuolet myös pyrkivät lisäämään yhteistyötä alueellisten ja osapuolien yhteistyöohjelmien puitteissa sekä edistämään vuoropuhelua ja vuorovaikutusta järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa.

3 artikla. *Joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estäminen.* Osapuolet sopivat noudattavansa kaikilta osin kansainvälisten aseistariisunta- ja asesulkusopimusten mukaisia velvoitteitaan ja muita kansainvälisiä velvoitteita, kuten YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1540, ja täyttävänsä ne kansallisella tasolla. Määräys on olennainen osa sopimusta. Lisäksi osapuolet pyrkivät ratifioimaan merkitykselliset kansainväliset asiakirjat tai liittymään niihin ja täyttämään niistä aiheutuvat velvoitteet sekä luomaan tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua näiden sopimuksen osien vahvistamiseksi. Kaksikäyttötuotteiden valvonnasta on unionin tasolla annettu neuvoston asetus (EY) N:o 428/2009 kaksikäyttötuotteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta. Kansallisesti vientivalvontajärjestelmästä on säädetty laissa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta (562/1996) sekä laissa puolustustarvikkeiden viennistä (282/2012).

4 artikla. *Pienaseet ja kevyet aseet.* Osapuolet sopivat noudattavansa kansainvälisiin sopimuksiin ja sitoumuksiin perustuvia velvoitteitaan ja sitoutuvat panemaan ne täysimääräisesti

täytäntöön. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua, jossa ne vaihtavat näkemyksiä ja tietoja ja parantavat laittoman kaupan torjumiseen liittyviä valmiuksiaan.

5 artikla. *Kansainvälisesti tärkeät vakavat rikokset.* Artiklassa todetaan, etteivät kansainvälisesti tärkeät vakavat rikokset saa jäädä rankaisematta, ja että syytteeseen asettaminen on varmistettava kansallisella tai kansainvälisellä tasolla, tarvittaessa myös Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa. Osapuolet käyvät vuoropuhelua yleisestä liittymisestä Rooman perussääntöön (SopS 55-56/2002).

6 artikla. *Yhteistyö terrorismin torjunnassa.* Osapuolet vahvistavat sitoutumisensa terrorismin torjumiseen kansainvälisten sopimusten ja omien lakiansa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti vaihtamalla tietoja ja näkemyksiä terrorismin torjuntakeinoista, mukaan lukien ihmisoikeuksien suojele terrorismin torjunnassa.

II OSASTO: KAHDENVÄLINEN, ALUEELLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

7 artikla. *Periaatteita, normeja ja standardeja koskeva yhteistyö Mongolian ja unionin välillä.* Osapuolet sopivat pyrkivänsä saavuttamaan yhteiset eurooppalaiset periaatteet, normit ja standardit Mongoliassa. Osapuolet pyrkivät vahvistamaan viranomaisten välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä standardointia koskevissa asioissa tiedon ja asiantuntemuksen vaihdon helpottamiseksi.

8 artikla. *Yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä.* Osapuolet sopivat jatkavansa näkemysten vaihtamista ja yhteistyötä alueellisen ja kansainvälisen tason yhteyksissä ja organisaatioissa, kuten Yhdistyneet Kansakunnat ja Maailman kauppajärjestö. Osapuolet sopivat myös edistävänsä yhteistyötä valtiosta riippumattomien järjestöjen välillä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla osa-alueilla.

9 artikla. *Alueellinen ja kahdenvälinen yhteistyö.* Osapuolet sopivat voivansa tehdä yhteistyötä myös alueellisella tasolla, EU:n ja Mongolian väliseen yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä painottaen. Toimintakehyksen valinnalla varmistetaan yhteistyön mahdollisimman tehokas vaikutus ja käytettävissä olevien resurssien tehokas hyödyntäminen.

III OSASTO: KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ KOSKEVA YHTEISTYÖ

10 artikla. *Yleiset periaatteet.* Artiklassa vahvistetaan molempien osapuolten tavoitteena olevan köyhyyden vähentäminen siten, että vuosituhattavoitteet pyritään saavuttamaan osana kestävästä kehityksestä ja maailmantalouden yhdyntymisestä. Osapuolten kehitysyhteistyöstrategioiden tavoitteita ovat mm. kestävä talouskasvu, kestävä kehitys ympäristön kannalta, ilmastonmuutoksen torjuminen sekä nykyistä tiiviimpi maailmantalouden yhdyntyminen.

11 artikla. *Talouskehitys.* Osapuolet vahvistavat pyrkivänsä edistämään tasapainoista talouskasvua, köyhyyden vähentämistä ja sosioekonomisten erojen supistumista. Yhteisen näkemyksen mukaan kaupan olisi edistettävä kestävästä kehityksestä sen kaikilla osa-alueilla.

12 artikla. *Sosiaalinen kehitys.* Osapuolet painottavat ihmisarvoisen työn mahdollisuuksien tärkeyttä ja sitoutuvat tukemaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua. Osapuolet pyrkivät myös edistämään kansainvälisen työjärjestön ILO:n keskeisten työnormien tehokasta täytäntöönpanoa.

13 artikla. *Ympäristö.* Artiklassa todetaan korkeatasoisen ympäristönsuojelun sekä luonnonvarojen ja biodiversiteetin säilyttämisen ja hoidon keskeisen roolin kestävässä kehityksessä täh-

täävässä työssä. Osapuolet pyrkivät edistämään kansainvälisten ympäristöalan sopimusten ratifiointia, täytäntöönpanoa ja noudattamista.

IV OSASTO: KAUPPAAN JA INVESTOINTEIHIN LIITTYVÄ YHTEISTYÖ

14 artikla. *Yleiset periaatteet.* Osapuolet sopivat aloittavansa kahdenvälistä ja monenvälistä kauppaa koskevan vuoropuhelun sekä sitoutuvat kehittämään ja monipuolistamaan kauppaa ja helpottamaan markkinoillepääsyä. Osapuolet tunnustavat kaupan ja muun muassa tullietuusjärjestelmien muodossa annetun avun keskeisen merkityksen kehitykselle ja pyrkivät panostamaan tähän enemmän WTO:n vaatimuksia noudattaen. Osapuolet myös edistävät yhteistyötä muun muassa ongelmien ratkaisussa ja muissa kauppaan liittyvissä kysymyksissä 10–27 artikloissa mainituilla aloilla.

15 artikla. *Terveysten ja kasvinsuojeluun liittyvät kysymykset.* Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä elintarviketurvallisuuteen sekä terveyteen, eläinten ja kasvinsuojeluun liittyvissä kysymyksissä. Osapuolet vaihtavat tietoja kansainvälisissä sopimuksissa määritellyistä toimenpiteistään.

16 artikla. *Kaupan tekniset esteet.* Osapuolet sopivat yhteistyöstä kansainvälisten standardien käytön edistämiseksi ja tietojen vaihtamiseksi erityisesti WTO:n TBT-sopimuksen puitteissa.

17 artikla. *Tulliyhteistyö.* Osapuolet sopivat vaihtavansa kokemuksia tullimenettelyjä koskien ja pyrkivänsä erityisesti parantamaan kaupan turvallisuutta sekä varmistamaan teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnan tehokkuuden säilyttäen tasapainon kaupan helpottamisen ja sääntöjenvastaisuuksien torjunnan välillä. Osapuolet harkitsevat tulliyhteistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevien pöytäkirjojen tekemistä.

18 artikla. *Kaupan helpottaminen.* Osapuolet tutkivat mahdollisuuksia yksinkertaistaa tuonti-, vienti- ja kauttakulkumenettelyjä ja muita tullimenettelyjä, lisäävät tulli- ja kauppamääräysten avoimuutta ja kehittävät tulliyhteistyötä. Osapuolet pyrkivät myös toimimaan yhdessä keskeisten kaupan helpottamiseen liittyvien kansainvälisten aloitteiden yhteydessä.

19 artikla. *Investoinnit.* Osapuolet pyrkivät luomaan houkuttelevan ja vakaan ympäristön vastavuoroisille investoinneille investointivirtojen lisäämiseksi. Osapuolet käyvät johdonmukaisista vuoropuhelua investointeihin liittyvistä kysymyksistä.

20 artikla. *Kilpailupolitiikka.* Osapuolet edistävät kilpailusääntöjen käyttöönottoa ja soveltamista. Osapuolet pyrkivät lisäämään osapuolten markkinoilla toimivien yritysten oikeusvarmuutta ja vaihtavat näkemyksiä kilpailun vastaisista toimintatavoista, jotka voisivat vaikuttaa kielteisesti kahdenväliseen kauppaan ja investointeihin.

21 artikla. *Palvelut.* Osapuolet sopivat johdonmukaisesta palvelukauppaa koskevasta vuoropuhelusta ja sitoutuvat käymään keskusteluja edistääkseen toisen osapuolen markkinoille pääsyä ja kehittääkseen palvelukaupan mahdollisuuksien hyödyntämistä.

22 artikla. *Pääomanliikkeet.* Osapuolet pyrkivät helpottamaan pääoman liikkumista edistääkseen sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

23 artikla. *Julkiset hankinnat.* Osapuolet edistävät julkisten hankintojen optimaalista kustannustehokkuutta ja kansainvälistä kauppaa pyrkimällä vahvistamaan näitä tavoitteita tukevat menettelysäännöt sekä avoimuutta ja riitauttamista koskevat määräykset. Osapuolet työskentelevät avatakseen julkisten hankintojen markkinansa molempia hyödyttävällä tavalla.

24 artikla. *Avoimuus.* Artiklassa todetaan osapuolten sitoutuneisuus GATT 1994 – sopimuksen X artiklaan ja GATS-sopimuksen III artiklaan, jotka on solmittu kaupan avoimuuden ja oikeusvarmuuden varmistamiseksi.

25 artikla. *Raaka-aineet.* Osapuolet sopivat lujittavansa yhteistyötä raaka-ainekaupassa. Osapuolet pyrkivät kehittämään raaka-aineiden alan sääntelykehystä, mikä ottaa huomioon kasvusteollisuuden tulojen hallinnoinnissa sosioekonomisen kehityksen ja varmistaa ympäristön-suojelu- ja turvamääräysten noudattamisen. Osapuolet myös tunnustavat, että avoimiin ja syrjimättömiin sääntöihin perustuvat ympäristö soveltuu parhaiten suoria ulkomaisia sijoituksia raaka-aineiden tuotantoa ja kauppaa suosivien puitteiden luomiseen. Osapuolet tekevät yhteistyötä raaka-aineiden kaupan esteiden poistamiseksi. Toisen osapuolen halutessa raaka-aineiden kauppaan liittyviä asioita voidaan käsitellä sekakomitean ja alakomitean kokouksissa.

26 artikla. *Aluepolitiikka.* Osapuolet sopivat edistävänsä alueellista kehitysyhteistyöpolitiikkaa.

27 artikla. *Immateriaalioikeuksien suoja.* Osapuolet vahvistavat toteuttavansa tarkoituksenmukaiset kansainvälisten standardien mukaiset toimenpiteet immateriaalioikeuksien suojelemiseksi ja täytäntöönpanon varmistamiseksi. Osapuolet vaihtavat tietoja ja kokemuksia teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvien loukkausten ennaltaehkäisystä ja oikeuksien valvonnasta sekä vastaavien järjestöjen perustamisesta ja lujittamisesta. Osapuolet sopivat myös tekevänsä mahdollisimman pian maantieteellisiä merkintöjä koskevan kahdenvälisen sopimuksen.

28 artikla. *Kaupan ja investointien alakomitea.* Osapuolet sopivat perustavansa kaupan ja investointien alakomitean, mikä avustaa sekakomiteaa sen tehtävien suorittamisessa käsittelemällä kaikkia tämän osaston soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä.

V OSASTO: YHTEISTYÖ OIKEUDEN, VAPAUDEN JA TURVALLISUUDEN ALALLA

29 artikla. *Oikeusvaltioperiaate ja oikeudellinen yhteistyö.* Osapuolet toteavat oikeusvaltioperiaatteen ja siihen liittyvien instituutioiden vahvistamisen tärkeyden oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden yhteistyössä. Yhteistyö sisältää myös tietojenvaihtoa parhaista toimintatavoista. Osapuolet pyrkivät kehittämään keskinäistä oikeusapua.

30 artikla. *Henkilötietojen suoja.* Artiklassa sovitaan yhteistyöstä henkilötietojen suojan parantamiseksi korkeimpien kansainvälisten normien mukaisesti.

31 artikla. *Muuttoliikettä koskeva yhteistyö.* Osapuolet pyrkivät ehkäisemään toisen osapuolen kansalaisten laittoman maahanmuuton toisen osapuolen alueelle. Osapuolet sopivat ottavansa takaisin kansalaisensa, jotka eivät täytä toisen osapuolen alueelle tuloa, siellä oleskelua tai asumista koskevia edellytyksiä ja sopivat antavansa asianmukaiset henkilöllisyystodistukset tätä tarkoitusta varten. Perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan. Matkustusoikeuden osoittamiseksi myönnettävistä asiakirjoista säädetään passilaissa (671/2006). Osapuolet sopivat myös neuvottelevansa sopimuksen, jolla säännellään osapuolten kansalaisten takaisinottoon sovellettavia erityisvelvoitteita.

32 artikla. *Laittomia huumausaineita koskeva yhteistyö.* Artiklassa sovitaan laittomien huumausaineiden torjumiseksi tehtävästä yhteistyöstä ja määritellään sen tavoitteita sekä yhteistyötapoja. Yhteistyö pohjautuu kansainvälisiin yleissopimuksiin. Osapuolten yhteistyö muodostuu teknisestä ja hallinnollisesta avusta.

33 artikla. *Yhteistyö järjestäytyneen rikollisuuden ja lahjonnan torjunnassa.* Artiklassa sovi-taan yhteistyöstä järjestäytyneen rikollisuuden ja lahjonnan torjumiseksi, mukaan lukien kansainvälisten sopimusten täytäntöönpano ja viranomaisyhteistyö.

34 artikla. *Yhteistyö rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa.* Artiklassa todetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumista koskevan yhteistyön tarpeellisuus ja sovi-taan yhteistyön tavoitteista. Osapuolet sopivat edistävänsä teknistä ja hallinnollista apua, joilla tue-taan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien säännösten laadintaa ja täytän-töönpanoa sekä mekanismien tehokkuutta.

VI OSASTO: YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA

35 artikla. *Yhteistyö ihmisoikeuksien alalla.* Osapuolet sopivat yhteistyöstä ihmisoikeuksien alalla ja edistävänsä kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ratifiointia ja täytäntöönpanoa. Yhteistyön puitteissa toteutetaan toimia muun muassa seuraavissa asioissa: maakohtaiset toi-mintasuunnitelmat; koulutus ja tietoisuuden edistäminen; kansalliset instituutiot; alueelliset instituutiot; merkityksellisen vuoropuhelun aloittaminen; yhteistyö YK:n instituutioiden kans-sa.

36 artikla. *Yhteistyö rahoituspalvelujen alalla.* Osapuolet sopivat yhteistyön tiivistämisestä sääntöjen ja normien lähentämiseksi sekä tunnustavat teknisen avun ja valmiuksien kehittä-mistoimenpiteiden tärkeyden näiden tavoitteiden saavuttamiselle. Osapuolet pyrkivät yhteis-työn avulla ottamaan käyttöön hallinto- ja ohjauksjärjestelmän ja kansainväliset tilinpäätösstan-dardit Mongolian pääomamarkkinoilla.

37 artikla. *Talouspoliittinen vuoropuhelu.* Osapuolet sopivat yhteistyöstä edistääkseen talout-ta koskevaa tietojenvaihtoa sekä kokemusten vaihtoa alueellisen yhteistyön ja integroitumisen puitteissa toteutettavasta talouspolitiikan koordinoinnista. Osapuolet pyrkivät syventämään vi-ranomaistensa välistä vuoropuhelua.

38 artikla. *Verotusalan hyvä hallinto.* Osapuolet sopivat noudattavansa verotusalan hyvän hallinnon periaatteita ja pyrkivänsä edistämään kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla. Osapuolet pyrkivät myös helpottamaan lainmukaisten verotulojen keräämistä.

39 artikla. *Teollisuuspolitiikkaa ja pk-yrityksiä koskeva yhteistyö.* Osapuolet sopivat edistä-vänsä yhteistyötä soveltuvilla teollisuuspolitiikan aloilla, tavoitteenaan pk-yritysten kilpailu-kyvyn parantaminen. Tavoitteita pyritään edistämään mm. tiedonvaihtoa lisäämällä, pk-yritysten välisten yhteyksien kehittämisellä, tiedottamisella ja yhteisillä tutkimushankkeilla.

40 artikla. *Matkailu.* Osapuolet sopivat pyrkivänsä parantamaan tiedonvaihtoa ja vahvista-maan parhaita toimintatapoja Maailman matkailujärjestön vahvistamien sääntöjen mukaisesti. Osapuolet pyrkivät suojelemaan luonnon- ja kulttuuriperintöä ja maksimoimaan niihin liitty-vät mahdollisuudet, vähentämään matkailun haittavaikutuksia ja lisäämään matkailuelinkeinon myönteisiä vaikutuksia.

41 artikla. *Tietoyhteiskunta.* Osapuolet tunnustavat tieto- ja viestintätekniiikan tärkeyden ta-loudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle. Yhteistyö käsittää muun muassa osallistumisen alu-eelliseen vuoropuheluun tietoyhteiskunnasta, tietoverkkojen ja palvelujen yhteenliitettävyy-den, teknologioiden standardoimisen ja levittämisen, tutkimusyhteistyön edistämisen, par-haimpien toimintatapojen jakamisen, verkkoturvallisuuden alan yhteistyön, digitaalitelevisi-oon liittyvän yhteistyön ja henkilöresurssien kehittämisen.

42 artikla. *Audiovisuaalinen ala ja viestimet.* Artiklassa sovitaan yhteistyöstä audiovisuaalialalla sekä viestintäalalla, sekä poliittisen vuoropuhelun aloittamisesta näillä aloilla.

43 artikla. *Tiede- ja teknologiayhteistyö.* Osapuolet sopivat tekevänsä tiede- ja teknologiayhteistyötä, muun muassa tutkimuksen ja koulutuksen alalla, vastavuoroisuuden ja molemminpuolisen edun periaatteiden mukaisesti ja teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamisen huomioon ottaen. Artiklassa todetaan, että esimerkiksi yhteiset tutkimushankkeet sekä tutkijoiden liikkuvuus- ja vaihto-ohjelmat voivat toimia yhteistyön vahvistajana.

44 artikla. *Energia.* Osapuolet sopivat pyrkivänsä lisäämään energia-alan yhteistyötä sekä edistämään yhteyksiä ja yhteistä tutkimusta erityisesti keskeisten alueellisen ja kansainvälisten kehysten puitteissa. Yhteistyössä osapuolet huomioivat energiapalvelujen yhteydet kestäväan kehitykseen ja noudattavat ilmastonmuutokseen liittyviä sitoumuksiaan. Energia-alan yhteistyön keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa energiavarmuuden parantaminen, energiatehokkuuden edistäminen sekä ydinturvallisuuden edistäminen.

45 artikla. *Liikenne.* Artiklassa sovitaan yhteistyöstä liikennepolitiikan keskeisillä osa-alueilla ja määritellään osa-alueet, joilla yhteistyötä pyritään erityisesti edistämään. Vuoropuhelulla tuetaan myös kansainvälisten yleissopimusten mukaisten sääntöjen täytäntöönpanoa. Yhteistyön tavoitteita ovat muun muassa lentoturvallisuuden parantaminen, liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sekä lentoliikennealan liiketoiminnan esteiden poistaminen.

46 artikla. *Koulutus ja kulttuuri.* Osapuolet sopivat yhteistyön edistämisestä koulutuksen ja kulttuurin alalla sekä pyrkivät kehittämään yhteyksiä osapuolten erityisvirastojen välille. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla edistääkseen kulttuurien monimuotoisuutta ja kulttuuriperinnön suojelua sekä edistävänsä korkeakoulujen välistä yhteistyötä.

47 artikla. *Ympäristö, ilmastonmuutos ja luonnonvarat.* Artiklassa todetaan alan yhteistyön merkitys kestäväan kehitykseen tähtäävälle ympäristön suojelulle ja parantamiselle ja vahvistetaan velvoite panna täytäntöön alan kansainväliset sitoumukset. Osapuolet varmistavat kauppa- ja ympäristöpolitiikkojen keskinäisen täydentävyyden ja määrittelevät osa-alueita, joilla yhteistyötä pyritään jatkamaan alueellisissa ympäristöohjelmissa. Osapuolet sopivat myös tekevänsä yhteistyötä sopeutuakseen ilmastonmuutoksen kielteisiin seurauksiin, vähentääkseen kasvihuonepäästöjä ja saattaakseen taloutensa vähähiilisen kasvun uralle. Osapuolet pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään alueellisissa ympäristönsuojeluohjelmissa.

48 artikla. *Maatalous, kotieläintalous, kalatalous ja maaseudun kehittäminen.* Artiklassa sovitaan vuoropuhelun ja yhteistyön edistämisestä kestäväan kehityksen tukemiseksi ja määritellään vuoropuheluun soveltuvia aloja. Keskeisiä aloja ovat muun muassa kasveihin, eläimiin ja karjaan sovellettava terveys- ja laatu- ja ympäristöpolitiikka sekä suojatut maantieteelliset merkinnät ja kestäväan ja ympäristöystävällisen maatalouden kehittäminen.

49 artikla. *Terveys.* Osapuolet sopivat terveydenhuoltoalan yhteistyöstä muun muassa ohjelmien, seurannan ja tietojenvaihdon sekä kansainvälisten sopimusten kautta. Yhteistyön tavoitteena on terveyden edellytysten parantaminen ja kansanterveyden tason nostaminen. Yhteistyön piiriin kuuluu mm. yhteistyö lintuinfluenssan ja pandeemisen influenssan kaltaisten terveysuhkien ennaltaehkäisy.

50 artikla. *Työllisyys- ja sosiaaliasiat.* Osapuolet sitoutuvat lisäämään yhteistyötä työllisyys- ja sosiaaliasioissa globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi, sekä noudattamaan kansainvälisesti tunnustettuja työ- ja yhteiskuntaelämän normeja. Osapuolet sopivat tekevänsä

HE 61/2015 vp

yhteistyötä tarkoituksenaan ratifioida ja panna täytäntöön kaikki vuonna 1998 annetun ILO:n julistuksen kattamat ILO:n yleissopimukset.

51 artikla. *Tilastointi.* Osapuolet sopivat edistävänsä tilastointimenetelmien ja -käytänteiden sekä tilastotietojen keruun ja levityksen yhdenmukaistamisesta. Yhteistyössä keskeisiä osa-alueita ovat taloustilastot, sosiaalialan tilastot ja tietotekniikka. Tilastointimenetelmien yhdenmukaistamista pyritään edistämään myös luomalla suoria yhteyksiä toimivaltaisten viranomaisten välille.

52 artikla. *Kansalaisyhteiskunta.* Osapuolet tunnustavat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan merkityksen ja sopivat edistävänsä vuoropuhelua sen kanssa. Artiklassa todetaan, että järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta voi osallistua mm. kansalliseen päätöksentekoon demokratian periaatteiden mukaisesti, jollei osapuolten oikeudellisista ja hallinnollisista säännöksistä muuta johdu.

53 artikla. *Valtion ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö.* Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä julkishallinnon valmiuksien kehittämiseksi. Yhteistyö tähtää muun muassa tehokkuuden parantamiseen ja avoimuuden edistämiseen.

54 artikla. *Yhteistyö katastrofiriskien hallinnassa.* Osapuolet sopivat lisäävänsä katastrofiriskien hallintaa koskevaa yhteistyötä. Yhteistyön avulla pyritään mm. vähentämään ja ennaltaehkäisemään riskejä, kehittämään selviytymisvalmiuksia ja parantamaan riskien seurantaa.

VII OSASTO: YHTEISTYÖMUODOT

55 artikla. *Yhteistyöresurssit ja taloudellisten etujen suojaaminen.* Osapuolet sopivat myöntävänsä asianmukaiset resurssit ja rahoitustukea omien valmiuksiensa ja säännöstensä sallimissa rajoissa, jotta yhteistyötavoitteet saavutettaisiin. Osapuolet kannustavat Euroopan investointipankkia jatkamaan toimintaansa Mongoliassa omien kriteeriensä mukaisesti. Osapuolet tekevät yhteistyötä unionin ja Mongolian taloudellisten etujen suojaamiseksi ja vastaavat nopeasti vastavuoroista hallinnollista apua koskeviin pyyntöihin joiden tarkoituksena on tehostaa petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjuntaa.

VIII OSASTO: INSTITUTIONAALINEN KEHYS

56 artikla. *Sekakomitea.* Sovitaan sekakomitean perustamisesta, kokoontumisesta ja pätehtävistä. Sekakomitea vastaa sopimuksen toiminnasta ja täytäntöönpanosta, sekä myös valvoo kaikkien osapuolten välillä tehtyjen tai tehtävien alakohtaisten sopimusten ja pöytäkirjojen toimintaa. Sekakomitea perustaa alakomiteoita käsittelemään sopimuksen eri aloja ja avustamaan sekakomiteaa sen työssä. Sekakomitea voi perustaa avukseen myös työryhmiä.

IX OSASTO: LOPPUSÄÄNNÖKSET

57 artikla. *Tulevaa kehitystä koskeva lauseke.* Sopimusta voidaan laajentaa osapuolten sopimuksesta tai sekakomitean suosituksesta tiettyjä aloja koskevilla sopimuksilla tai pöytäkirjoilla.

58 artikla. *Muut sopimukset.* Todetaan, ettei sopimus rajoita osapuolten valtuuksia tehdä kahdenvälistä yhteistyötä tai tehdä uusia yhteistyösopimuksia.

59 artikla. *Velvoitteiden täyttäminen.* Artiklassa sovitaan menettelystä niissä tapauksissa, joissa toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä jonkin velvoitteensa. Sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielisyydet saatetaan sekakomitean käsiteltäviksi. Osapuolen katso-

HE 61/2015 vp

taan olennaisesti rikkoneen sopimusta, jos osapuoli hylkää sopimuksen kansainvälisen oikeuden yleisten säännösten vastaisesti tai rikkoo sopimuksen olennaisiksi osiksi määriteltyjä määräyksiä, eli 1 artiklan 1 kohtaa tai 3 artiklaa.

60 artikla. *Tehtävien suorittamisen tukeminen.* Artiklassa sovitaan tarvittavien apuvälineiden järjestämisestä yhteistyön täytäntöönpanoon osallistuville virkamiehille ja asiantuntijoille.

61 artikla. *Alueet, joihin sopimusta sovelletaan.* Artiklassa määritellään alue, jota sopimus koskee.

62 artikla. *Osapuolten määrittely.* Artiklassa määritellään sopimuksen osapuolet.

63 artikla. *Voimaantulo ja voimassaoloaika.* Artiklassa sovitaan sopimuksen voimaantulosta ja määrätään sopimuksen kestosta, jatkumisesta, muutosten tekemisestä ja irtisanomisesta. Sopimus on voimassa viisi vuotta. Sen voimassaoloa jatketaan ilman eri toimenpiteitä vuodeksi kerrallaan.

64 artikla. *Ilmoitukset.* Todetaan, että sopimusta koskevat ilmoitukset toimitetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Mongolian ulkoasiainministeriölle.

65 artikla. *Todistusvoimainen teksti.* Määrätään todistusvoimaisista teksteistä.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:n säännöksellä saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja lain voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Laki on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3 Voimaantulo

Sopimuspuolet hyväksyvät sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona jälkimmäinen osapuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle tätä varten tarvittavien oikeudellisten menettelyjen päätökseen saattamisesta. Esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan sopimuksen kanssa.

Sopimuksen sisältyy määräyksiä tietyistä yhteistyöaloista, jotka käsittelevät Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:ssä Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvaksi säädettyä alaa. Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia aloja koskevia määräyksiä sisältyy ainakin liikennettä koskevaan 45 artiklaan, koulutusta ja kulttuuria koskevaan 46 artiklaan, ympäristöä ja luonnonvaroja koskevaan 47 artiklaan, maataloutta, kalastusta ja maaseudun kehittämistä koskevaan 48 artiklaan, terveydenhuoltoa koskevaan 49 artiklaan sekä työllisyys- ja sosiaaliasioita koskevaan 50 artiklaan. Edellä mainituista aloista jäsenvaltioiden toimivaltaa sisältyy edelleen koulutusta ja kulttuuria koskevaan 46 artiklaan sekä terveydenhuoltoa koskevaan 49 artiklaan. Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyminen vaaditaan siten sopimuksen voimaansaattamiseksi Ahvenanmaalla.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välinen toimivallanjako

EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian kanssa tehtävä kumppanuutta ja yhteistyötä koskeva puitesopimus on luonteeltaan niin sanottu sekasopimus. Sopimuksen määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan ja osittain unionin yksinomaiseen toimivaltaan tai unionin ja sen jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan. Eduskunta hyväksyy tällaisen sopimuksen vakiintuneen käytännön mukaan vain niiltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan (esim. PeVL 6/2001 vp, PeVL 31/2001, PeVL 16/2004 vp, PeVL 24/2004 vp).

Toimivallan jako käsiteltävänä olevassa sopimuksessa ei ole yksiselitteinen. Toimivallan jaon arviointia hankaloittaa edelleen se, että kyse on EU:n ja sen jäsenvaltioiden kolmannen valtion kanssa tekemästä sopimuksesta, jonka sopimusvelvoitteet ovat yhteistyövelvoitteita, jotka kohdistuvat sekä EU:hun että sen jäsenvaltioihin. Toimivallanjakoa ei ole myöskään osoitettu sopimuksen määräyksissä.

Muun muassa sopimuksen 1 artikla, jossa määrätään muun muassa ihmisoikeuksista ja demokratian periaatteista sopimuksen perustana on katsottava kuuluvaksi jäsenvaltioiden toimivaltaan. Tällaisia määräyksiä ovat lisäksi terrorismin torjuntaa, pien- ja kevytaseita sekä kansainvälisesti tärkeitä vakavia rikoksia koskevat määräykset. Myös joukkotuhoukseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämistä koskevan 3 artiklan määräykset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan siltä osin, kun ei ole kyse unionin toimivaltaan kuuluvasta vienvälontasäännöstöstä, johon viitataan 3 artiklan 3 kohdan b) alakohdassa.

Jäsenvaltioilla on edelleen toimivaltaa myös maahanmuuttoa koskevan yhteistyön osalta (31 artikla) siltä osin, kun on kyse henkilöiden palauttamisesta ja takaisinotosta sekä jäsenvaltioiden velvollisuudesta antaa asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat tätä tarkoitusta varten (31 artiklan 2 kohta). Lisäksi jäsenvaltioilla on toimivaltaa koulutuksen ja kulttuurin alalla, josta määrätään sopimuksen 46 artiklassa sekä terveydenhuollon alalla, josta määrätään sopimuksen 49 artiklassa.

Lainsäädännön alaan kuuluvat sopimusmääräykset

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta määräyksestä on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopuinnassa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Sopimuksessa 1 artiklan 1 kohdassa todetaan, että sopimuksen olennaisen osan muodostavat demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, sellaisina kuin ne vahvistetaan ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa keskeisissä kansainvälisissä sopimuksissa, sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen. Perustuslakivaliokunta on katsonut

(PeVL 45/2000 vp; PeVL 31/2001 vp), etteivät sellaiset yleispiirteiset ja julistuksenomaiset määräykset, joissa sopimuspuolet vahvistavat sitoumuksensa kunnioittaa ihmisoikeuksia, vaikuta Suomen kansainvälisten velvoitteiden sisältöön tai laajuuteen ihmisoikeuksien alalla. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että tällaisilla määräyksillä on aikaisempaan verrattuna uudentyyppistä sitovaa merkitystä sopimukseen sisältyvän neuvottelu- ja sanktiomenettelyn vuoksi, ja tämän takia sopimuksen ihmisoikeusmääräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan (ks. PeVL 31/2001 vp).

Perustuslakivaliokunnan viimeksi mainitussa lausunnossa käsittelemän sopimuksen neuvottelu- ja sanktiomenettelyä koskevassa 96 artiklassa oli nimenomaisesti mainittu sopimuksen soveltamatta jättäminen viimeisenä keinona, jota voidaan käyttää tapauksessa, jossa toinen osapuoli on rikkonut sopimuksen olennaiseksi osaksi määriteltyä ihmisoikeuksia sekä demokrati-an ja oikeusvaltion periaatetta koskevaa sopimusmääräystä. Nyt kyseessä olevan sopimuksen velvollisuuksien täyttämistä koskevassa 59 artiklassa ei mainita suoranaisesti sopimuksen soveltamisen keskeyttämistä toimenpiteenä, johon voitaisiin ryhtyä, jos toinen sopimuspuoli rikkoo olennaisesti sopimusta. Edellä mainittuun 59 artiklaan sisältyvä erimielisyyksien ratkaisua koskeva sopimusmääräys on siten kirjoitettu heikompaan muotoon kuin mitä perustuslakivaliokunnan lausunnossaan tarkoittama neuvottelu- ja sanktiomenettelyä koskeva määräys oli kirjoitettu.

Hallituksen käsityksen mukaan nyt kyseessä olevan sopimuksen 59 artikla mahdollistaa kuitenkin valtiosopimus-oikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 33/1980) 60 artiklassa tarkoitettun valtiosopimuksen rikkomisesta johtuvan sopimuksen soveltamisen keskeyttämisen kokonaisuudessaan tai osaksi. Lisäksi on otettava huomioon, että kyseisessä 59 artiklassa määrätään, että sopimuksen olennaisena rikkomisena pidetään sen olennaisiksi osiksi määriteltyjen sopimusmääräysten rikkomista. Tämän vuoksi valtioneuvosto katsoo, että sopimuksen 59 artiklan määräysten soveltaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa sopimuksen olennaiseksi osaksi määrittelyllä 1 artiklan 1 kohdalla on perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (ks. PeVL 31/2001 vp) tarkoittamaa uudentyyppistä sitovaa merkitystä ja tämän vuoksi sopimuksen ihmisoikeusmääräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Myös joukkotuhousoseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämistä koskeva 3 artikla on määritelty sopimuksen olennaiseksi osaksi. Tämän sopimusmääräyksen rikkomisessa on kyse sopimuksen olennaisesta rikkomisesta, joka mahdollistaa sopimuksen 59 artiklan mukaisen menettelyn. Näin ollen määräyksellä voidaan edellisessä kappaleessa selostettujen perusteluiden valossa arvioida olevan perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 31/2001 vp tarkoitettua sitovaa merkitystä, minkä vuoksi sen olisi katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Osapuolet veloitetaan 3 artiklan 3 kohdan alakohdassa b myös ylläpitämään tehokasta kansallista vientivalvontajärjestelmää, mukaan lukien siihen sisältyvät tehokkaat seuraamukset vientivalvonnan laiminlyönnistä. Yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista on perustuslain 80 §:n mukaan säädettävä lailla. Perustuslain 8 §:n mukaan rikoksena rangaistava teko ja siitä seuraava rangaistus tulee määritellä lain tasolla. Näin ollen kyseinen sopimusmääräys, joka velvoittaa tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän ylläpitämiseen seurauksineen, kuuluu lainsäädännön alaan. Kyseinen sopimusmääräys ei kuitenkaan edellytä kansallisia lainsäädäntötoimia. Vientivalvonnasta on myös annettu laintasoista kansallista sääntelyä laissa kaksikäyttötuotteiden valvonnasta (562/1996) sekä laissa puolustustarvikkeiden viennistä (282/2012). Yhteistyötä muuttoliikkeen alalla käsittelevän 31 artiklan osalta lainsäädännön alaan kuuluu 2 kohta, jossa määrätään osapuolten velvollisuudesta ottaa takaisin laittomasti toiseen maahan pyrkivät kansalaisensa sekä jossa määrätään lisäksi osapuolten velvollisuudesta antaa kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyysasiakirjat heidän takaisinottoaan varten. Perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan.

Matkustusoikeuden osoittamiseksi myönnettävistä asiakirjoista säädetään passilaissa (671/2006). Kohta sisältää näin ollen lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Edellä mainitut kohdat eivät edellytä lainsäädäntömuutoksia.

Muut sopimuksen artiklat ovat lähinnä yleispiirteisiä, julistuksenomaisia sitoumuksia, jotka eivät sinänsä vaikuta Suomen kansainvälisen velvoitteen sisältöön tai laajuuteen.

4.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänen enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsiksi voidaan hyväksyä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä. Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä Ulaanbaatarissa 30 päivänä huhtikuuta 2013 tehdyn puitesopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä tehdyn puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä Ulaanbaatarissa 30 päivänä huhtikuuta 2013 tehdyn puitesopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 8 päivänä lokakuuta 2015

Pääministeri

Juha Sipilä

Ulkoasiainministeri Timo Soini

LIITE

Puitesopimus Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian kumppanuudesta ja yhteistyöstä

EUROOPAN UNIONI, jäljempänä 'unioni',

ja

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKin TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARIN TASAVALTA,

MALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ANNEX

Framework Agreement on Partnership and Cooperation between the European Union and its Member States, of the one part, and Mongolia, of the other part

THE EUROPEAN UNION, hereinafter referred to as "the Union"

and

THE KINGDOM OF BELGIUM,

THE REPUBLIC OF BULGARIA,

THE CZECH REPUBLIC,

THE KINGDOM OF DENMARK,

THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,

THE REPUBLIC OF ESTONIA,

IRELAND,

THE HELLENIC REPUBLIC,

THE KINGDOM OF SPAIN,

THE FRENCH REPUBLIC,

THE ITALIAN REPUBLIC,

THE REPUBLIC OF CYPRUS,

THE REPUBLIC OF LATVIA,

THE REPUBLIC OF LITHUANIA,

THE GRAND DUCHY OF LUXEMBOURG,

THE REPUBLIC OF HUNGARY,

MALTA,

THE KINGDOM OF THE NETHERLANDS,

ITÄVALLAN TASAVALTA,
PUOLAN TASAVALTA,
PORTUGALIN TASAVALTA,
ROMANIA,
SLOVENIAN TASAVALTA,
SLOVAKIAN TASAVALTA,
SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-
IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGAS-
KUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen osapuolet, jäljempänä 'jäsenvaltiot',

sekä

MONGOLIA HALLITUS, jäljempänä 'Mongolia',

jäljempänä yhdessä 'osapuolet',

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten perinteiset ystävällismieliset suhteet ja osapuolia yhdistävät läheiset historialliset, poliittiset ja taloudelliset siteet,

KATSOVAT, että osapuolten keskinäisten suhteiden kokonaisvaltaisuus on erityisen tärkeää,

KATSOVAT, että tämä sopimus muodostaa osan osapuolten välisiä laajempia yhtenäisiä suhteita, jotka perustuvat sopimukseen, joiden osapuolia ne molemmat ovat,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa noudattaa ja toiveensa vahvistaa demokratian periaatteita, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja

THE REPUBLIC OF AUSTRIA,
THE REPUBLIC OF POLAND,
THE PORTUGUESE REPUBLIC,
ROMANIA,
THE REPUBLIC OF SLOVENIA,
THE SLOVAK REPUBLIC,
THE REPUBLIC OF FINLAND,
THE KINGDOM OF SWEDEN,
THE UNITED KINGDOM OF GREAT
BRITAIN AND NORTHERN IRELAND,

Contracting Parties to the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, hereinafter referred to as the "Member States",

of the one part, and

THE GOVERNMENT OF MONGOLIA, hereinafter referred to as "Mongolia",

of the other part,

hereinafter jointly referred to as "the Parties",

CONSIDERING the traditional links of friendship between the Parties and the close historical, political and economic ties which unite them,

WHEREAS the Parties attach particular importance to the comprehensive nature of their mutual relationship,

WHEREAS the Parties consider that this Agreement forms part of a wider and coherent relationship between them through agreements to which both sides are parties together,

REAFFIRMING the commitment of the Parties to, and their wish to strengthen, respect for democratic principles, the rule of

perusvapauksia, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet, sellaisina kuin ne on vahvistettu muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjassa ja Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa sekä muissa sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa,

VAHVISTAVAT sitoutumisensa oikeusvaltioperiaatteeseen, kansainväliseen oikeuteen, hyvän hallintotapaan ja lahjonnan torjuntaan sekä halunsa edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista kehitystä ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen ja ympäristönsuojelun vaatimukset,

VAHVISTAVAT halunsa lisätä osapuolten välistä yhteistyötä näiden yhteisten arvojen pohjalta,

VAHVISTAVAT halunsa edistää kansojensa taloudellista ja sosiaalista kehitystä, ottaen huomioon kestävän kehityksen periaatteen sen kaikilla osa-alueilla,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseen sekä tehokkaihin monenvälisiin suhteisiin ja riitojen rauhanomaiseen selvittämiseen, erityisesti tekemällä tähän tähtäävää yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien puitteissa,

VAHVISTAVAT halunsa lisätä yhteistyötä politiikan ja talouden alalla sekä kansainvälisen vakauden, oikeuden ja turvallisuuden alalla kestävän sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen edistämiseksi, köyhyiden poistamiseksi ja vuosituhannen kehitystavoitteiden saavuttamiseksi,

KATSOVAT, että terrorismi on uhka kansainväliselle turvallisuudelle, ja haluavat tiivistää terrorismin torjuntaa koskevaa vuoropuheluaan ja yhteistyötään asian kannalta merkityksellisten YK:n turvallisuusneuvoston asiakirjojen, erityisesti päätöslauselman 1373 mukaisesti. Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2003 hyväksymässä Euroopan turvallisuusstrategiassa terrorismi määritellään keskeiseksi uhkaksi turvallisuudelle. Tältä osin Eu-

law, human rights and fundamental freedoms, including the rights of persons belonging to minorities, as laid down, inter alia, in the United Nations Charter and the United Nations Universal Declaration on Human Rights and other relevant international human rights instruments,

REAFFIRMING their attachment to the principles of the rule of law, respect of international law, good governance and the fight against corruption, and their desire to promote economic and social progress for their peoples, taking into account the principle of sustainable development and environmental protection requirements,

REAFFIRMING their desire to enhance cooperation between the Parties, based on these shared values,

REAFFIRMING their desire to promote economic and social progress for their peoples, taking into account the principle of sustainable development in all its dimensions,

REAFFIRMING their commitment to promoting international peace and security and to engaging in effective multilateralism and the peaceful settlement of disputes, notably by cooperating to that end within the framework of the United Nations,

REAFFIRMING their desire to enhance cooperation on political and economic issues, as well as on international stability, justice and security as a basic precondition to promoting sustainable social and economic development, the eradication of poverty and the achievement of the Millennium Development Goals,

WHEREAS the Parties view terrorism as a threat to global security and wish to intensify their dialogue and cooperation in the fight against terrorism, in accordance with relevant UN Security Council instruments, particularly UNSC Resolution 1373. The European Security Strategy, adopted by the European Council in December 2003, identifies terrorism as a key threat to security. In this regard, the European Union has implemented key

roopan unioni on toteuttanut keskeiset toimenpiteet, mukaan lukien vuonna 2001 hyväksytty ja vuonna 2004 tarkistettu terrorismin torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma ja Madridin terrori-iskujen jälkeen 25 päivänä maaliskuuta 2004 annettu terrorismin torjuntaa koskeva julkilausuma. Euroopan unioni on lisäksi joulukuussa 2005 vahvistanut EU:n terrorisminvastaisen strategian,

ILMAISEVAT täyden sitoumuksensa ehkäistä ja torjua terrorismia sen kaikissa muodoissa, tehostaa yhteistyötään terrorismin torjunnassa ja torjua järjestäytyneitä rikollisuuksia,

KATSOVAT, että terrorisminvastaisten toimien ja ihmisoikeuksien suojelun olisi täydennettävä ja vahvistettava toisiaan,

VAHVISTAVAT, että kansainvälisen yhteisön vakavimmiksi katsomista rikoksista on seurattava rangaistus ja että syytteen tosiasiallinen nostaminen on varmistettava toteuttamalla kansallisen tason toimenpiteitä ja tehostamalla maailmanlaajuisia yhteistyötä,

OTTAVAT HUOMIOON, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustaminen ja tehokas toiminta edistävät merkittäväällä tavalla rauhaa ja kansainvälistä oikeutta ja että Euroopan unionin neuvoston 16 päivänä kesäkuuta 2003 hyväksymän Kansainvälistä rikostuomioistuinta koskevan yhteisen kannan perusteella on 4 päivänä helmikuuta 2004 vahvistettu toimintasuunnitelma,

KATSOVAT, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen on merkittävä uhka kansainväliselle turvallisuudelle, ja haluavat vahvistaa vuoropuheluaan ja yhteistyötään tällä alalla. YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1540 (2004) yksimielinen hyväksyminen korostaa koko kansainvälisen yhteisön sitoutumista joukkotuhoaseiden leviämisen torjuntaan. Euroopan unionin neuvosto on 17 päivänä marraskuuta 2003 asettanut EU:n toimintalinjaksi asesulkupolitiikan huomioon ottamisen EU:n suhteissa kolmansiin maihin. Eurooppa-neuvosto on 12 päivänä joulukuuta 2003 hyväksynyt joukkotuhoaseiden leviämisen es-

measures, including a Plan of Action on Combating Terrorism adopted in 2001 and updated in 2004, and a major Declaration on Combating Terrorism of 25 March 2004 in the wake of the Madrid attacks. The European Union also adopted an EU Counter Terrorism Strategy in December 2005,

EXPRESSING their full commitment to prevent and combat all forms of terrorism and to stepping up cooperation in the fight against terrorism, and to fight against organised crime,

WHEREAS the Parties reaffirm that effective counter-terrorism measures and protection of human rights are complementary and mutually reinforcing,

REAFFIRMING that the most serious crimes of concern to the international community must not go unpunished and that their effective prosecution must be ensured by taking measures at national level and by enhancing global collaboration,

CONSIDERING that the establishment and effective functioning of the International Criminal Court constitute an important development for peace and international justice and that the Council of the European Union adopted on 16 June 2003 a Common Position on the ICC which has been followed up by an Action Plan, adopted on 4 February 2004,

WHEREAS the Parties share the view that the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery pose a major threat to international security and wish to strengthen their dialogue and cooperation in this area. The adoption by consensus of UNSC Resolution 1540 underlies the commitment of the whole international community to fight against proliferation of weapons of mass destruction. The Council of the European Union adopted, on 17 November 2003, an EU policy of mainstreaming non-proliferation policies into EU relations with third countries. The European Council also adopted, on 12 December 2003, a Strategy to

tämistä koskevan strategian,

OTTAVAT HUOMIOON, että Eurooppa-neuvosto on todennut pienaseiden ja kevyiden aseiden muodostavan kasvavan uhkan rauhal- le, turvallisuudelle ja kehitykselle ja hyväk- synyt 13 päivänä tammikuuta 2006 pienasei- den ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettä- vien ampumatarvikkeiden laittoman keskit- tymisen torjumista koskevan strategian. Eu- rooppa-neuvosto on tässä strategiassa koros- tanut tarvetta varmistaa kattava ja johdonmu- kainen lähestymistapa turvallisuus- ja kehi- tyspolitiikkaan,

ILMAISEVAT täyden sitoumuksensa edis- tää kestävästä kehityksestä sen kaikilla osa- alueilla, joihin kuuluvat muun muassa ympä- ristönsuojelu, ilmastonmuutoksen torjumisek- si tehtävä tehokas yhteistyö, elintarviketurva sekä kansainvälisesti hyväksytyjen työnor- mien ja sosiaalisten normien tehokas edistä- minen ja täytäntöönpano,

KOROSTAVAT, että suhteiden ja yhteis- työn syventäminen takaisinotto-, turvapaikka- ja viisumipolitiikan kaltaisilla aloilla ja muut- toliikkeeseen ja ihmiskauppaan puuttuminen yhteisesti on tärkeää,

TOISTAVAT kaupan ja erityisesti raaka- ainekaupan merkityksen kahdenvälisille suh- teilleen ja korostavat sitoutuneensa sopimaan raaka-aineita koskevista erityissäännöistä kaupan ja investointien alakomiteassa,

OTTAVAT HUOMIOON, että tämän so- pimuksen määräykset, jotka kuuluvat Euroo- pan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston soveltamisalaan, sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlan- tia erillisinä osapuolina eivätkä osana Euroo- pan unionia, ellei Euroopan unioni yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa ole ilmoittanut Mongolialle, että mää- räykset sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa tai Irlantia osana Euroopan unionia Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen lii- tetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlan- nin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oi- keuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan N:o

fight against proliferation,

WHEREAS the European Council ex- pressed that Small Arms and Light Weapons (SALW) constitute a growing threat to peace, security and development and adopted on 13 January 2006 a Strategy to combat the illicit accumulation of SALW and their ammuni- tion. In this Strategy, the European Council emphasized the need to ensure a comprehen- sive and consistent approach of security and development policy,

EXPRESSING their full commitment to promoting all aspects of sustainable devel- opment, including, environmental protection and effective cooperation to combat climate change, food security as well as effective promotion and implementation of interna- tionally recognised labour and social stand- ards,

UNDERLINING the importance of deep- ening relations and cooperation in areas such as readmission, asylum and visa policy, and of addressing jointly migration and human trafficking,

REITERATING the importance of trade for their bilateral relations and in particular of trade in raw materials and underlining their engagement to agree specific rules on raw materials in the Sub Committee on Trade and Investment,

NOTING that the provisions of this Agreement that fall within the scope of Part Three, Title V of the Treaty on the Function- ing of the European Union bind the United Kingdom and Ireland as separate Contracting Parties, and not as part of the European Union, unless the European Union together with the UK and/or Ireland have jointly notified Mongolia that the United Kingdom or Ireland is bound as part of the European Union in ac- cordance with Protocol No. 21 on the posi- tion of the United Kingdom and Ireland in respect of the area of Freedom, Security and Justice annexed to the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union. If the United Kingdom

21 mukaisesti; jos määräykset eivät enää sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia osana Euroopan unionia pöytäkirjassa N:o 21 olevan 4 a artiklan mukaisesti, Euroopan unionin on yhdessä Yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa välittömästi ilmoitettava Mongolialle niiden asemaa koskevista muutoksesta, jonka jälkeen sopimuksen määräykset sitovat niitä erillisesti; sama koskee Tanskaa mainittuihin perussopimuksiin liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti,

VAHVISTAVAT sitoumuksensa vahvistaa nykyisiä suhteitaan keskinäisen yhteistyön lisäämiseksi ja yhteisen halunsa vakiinnuttaa, syventää ja monipuolistaa suhteitaan molemmille tärkeillä aloilla tasavertaisesti, syrjimättömästi ja molemminpuoliseksi eduksi,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

SOPIMUKSEN LUONNE JA SOVELTAMISALA

1 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

1. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa sovellettavissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa määriteltujen demokratian periaatteiden ja ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen on osapuolten sisä- ja ulkopolitiikan lähtökohta ja tämän sopimuksen olennainen osa.

2. Osapuolet vahvistavat yhteiset arvonsa sellaisina kuin ne sisältyvät Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjaan.

3. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa edistää kestävästä kehitystä sen kaikilla osaluilla, tehdä yhteistyötä ilmastonmuutoksen ja globalisaation asettamiin haasteisiin vastaamiseksi ja edistää kansainvälisesti sovittujen kehitystavoitteiden, mukaan lukien vuosituhattavoitteet, saavuttamista. Osapuolet toistavat sitoumuksensa korkeaan ympäristönsuojelun tasoon ja osallistaviin yhteiskuntarakenteisiin.

and/or Ireland ceases to be bound as part of the European Union in accordance with Article 4a of the Protocol No. 21, the European Union together with the UK and/or Ireland shall immediately inform Mongolia of any change in their position in which case they shall remain bound by the provisions of the agreement in their own right. The same applies to Denmark in accordance with the Protocol annexed to those Treaties on the position of Denmark,

CONFIRMING their commitment to strengthening the existing relationship with a view to enhancing cooperation between them, and their common will to consolidate, deepen and diversify their relations in areas of interest on the basis of equality, non-discrimination and mutual benefit,

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

TITLE I

NATURE AND SCOPE

ARTICLE 1

General principles

1. Respect for democratic principles and human rights, as laid down in the Universal Declaration of Human Rights and other relevant international human rights instruments, and for the principle of the rule of law, underpins the internal and international policies of both Parties and constitutes an essential element of this Agreement.

2. The Parties confirm their shared values as expressed in the Charter of the United Nations.

3. The Parties confirm their commitment to promoting all aspects of sustainable development, cooperating to address the challenges of climate change as well as globalisation and to contributing to the internationally agreed development goals, including those contained in the Millennium Development Goals. The Parties reaffirm their attachment to a high level of environmental protection and inclusive social structures.

4. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa kehitysavun tuloksellisuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen ja sopivat vahvistavansa yhteistyötä kehityksen edistämiseksi.

5. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa hyvän hallinnon periaatteisiin, joihin sisältyvät muun muassa oikeuslaitoksen riippumattomuus ja lahjonnan torjunta.

2 ARTIKLA

Yhteistyön tavoitteet

Lujittaakseen kahdenvälisiä suhteitaan osapuolet sitoutuvat käymään kokonaisvaltaista vuoropuhelua ja lisäämään yhteistyötään kaikilla molemmille osapuolille tärkeillä aloilla. Tavoitteena on erityisesti

a) tehdä poliittista ja taloudellista yhteistyötä kaikilla sopivilla alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja kaikissa sopivissa alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä,

b) tehdä yhteistyötä kansainvälistä yhteisöä koskettavien vakavien rikosten torjunnassa,

c) tehdä yhteistyötä joukkotuhoukseiden sekä pienaseiden ja kevyiden aseiden leviämisen estämiseksi,

d) kehittää osapuolten välistä kauppaa ja niiden välisiä investointeja molempien eduksi, tehdä yhteistyötä kaikilla kauppaan ja investointeihin liittyvillä molemmille osapuolille tärkeillä aloilla kauppa- ja investointivirtojen helpottamiseksi ja kaupan ja investointien esteiden ennaltaehkäisemiseksi ja poistamiseksi,

e) tehdä oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alan yhteistyötä, joka kattaa oikeusvaltioperiaatteen ja oikeudellisen yhteistyön, tietosuojan, muuttoliikkeen, salakuljetuksen ja ihmiskaupan, järjestäytyneen rikollisuuden, terrorismin, kansainvälisen rikollisuuden, rahanpesun ja laittomien huumausaineiden torjunnan,

f) tehdä yhteistyötä kaikilla muilla molemmille osapuolille tärkeillä aloilla, kuten makrotalouspolitiikka ja rahoituspalvelut, verotus ja tulli, mukaan lukien hyvä verohallinto, teollisuuspolitiikka ja pienet ja keskisuuret yritykset (pk-yritykset), tietoyhteiskunta, audiovisuaalinen ala ja viestimet, tiede ja teknolo-

4. The Parties reaffirm their commitment to the Paris Declaration of 2005 on Aid Effectiveness and agree to strengthen cooperation with a view to further improving development performance.

5. The Parties reaffirm their attachment to the principles of good governance, including the independence of the judiciary and the fight against corruption.

ARTICLE 2

Aims of cooperation

With a view to strengthening their bilateral relationship, the Parties undertake to hold a comprehensive dialogue and promote further cooperation between them on all sectors of mutual interest. Their efforts will in particular be aimed at:

(a) establishing cooperation on political and economic matters in all relevant regional and international fora and organisations;

(b) establishing cooperation on the fight against serious crimes of international concern;

(c) establishing cooperation on countering the proliferation of weapons of mass destruction and on small arms and light weapons;

(d) developing trade and investment between the Parties to their mutual advantage; establishing cooperation in all trade and investment-related areas of mutual interest, in order to facilitate trade and investment flows and to prevent and remove obstacles to trade and investment;

(e) establishing cooperation in the area of justice, freedom and security, including rule of law and legal cooperation, data protection, migration, smuggling and trafficking in human beings, combating organised crime, terrorism, transnational crimes, money laundering and illicit drugs;

(f) establishing cooperation in all other sectors of mutual interest, notably macro economic policy and financial services, taxation and customs, including good governance in the tax area, industrial policy and small and medium-sized enterprises (SMEs), information society, audiovisual and media, sci-

gia, energia, liikenne, koulutus ja kulttuuri, ympäristö ja luonnonvarat, maatalous ja maaseudun kehittäminen, terveydenhoito, työllisyys ja sosiaaliasiat sekä tilastot,

g) lisätä kummankin osapuolen osallistumista suurten ja pienempien alueiden alueellisiin yhteistyöohjelmiin, joihin toinen osapuoli voi osallistua,

h) lisätä toisen osapuolen merkitystä ja näkyvyyttä omalla alueella,

i) edistää kansalaisten keskinäistä ymmärtämystä erilaisten valtiosta riippumattomien tahojen kuten ajatushautomoiden, akateemisten yhteisöjen, kansalaisyhteiskunnan ja viestimien yhteistyöllä esimerkiksi seminaarien, konferenssien ja nuorisotoiminnan muodossa,

j) edistää köyhyyden poistamista osana kestävästä kehityksestä ja Mongolian asteittaista yhdistymistä maailmantalouteen.

ence and technology, energy, transport, education and culture, environment and natural resources, agriculture and rural development, health, employment and social affairs and statistics;

(g) enhancing both Parties' participation in sub-regional and regional cooperation programmes open to the participation of the other Party;

(h) raising the roles and profiles of the Parties in each other's region;

(i) promoting people-to-people understanding through cooperation among various non governmental entities such as think-tanks, academics, civil society, and the media, in the form of seminars, conferences, youth interaction and other activities;

(j) promoting poverty eradication in the context of sustainable development and the progressive integration of Mongolia into the world economy.

3 ARTIKLA

Joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estäminen

1. Osapuolet katsovat, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä.

2. Tämän vuoksi osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen noudattamalla kaikilta osin kansainvälisten aseistariisun- ja asensulkusopimusten mukaisia velvoitteitaan ja muita asiaa koskevia kansainvälisiä velvoitteita, kuten Yhdistyneiden kansakuntien (YK) turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa 1540, ja täyttämällä ne kansallisella tasolla. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämä määräys on olennainen osa tätä sopimusta.

3. Osapuolet sopivat myös tekevänsä yhteistyötä ja osallistuvansa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen

– toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten sopimusten alilekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksesta riippuen ja niiden

ARTICLE 3

Countering the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery

1. The Parties consider that the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery, both to state and non-state actors, represents one of the most serious threats to international stability and security.

2. The Parties therefore agree to cooperate and to contribute to countering the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery through full compliance with and national implementation of their existing obligations under international disarmament and non proliferation treaties and agreements and other relevant international obligations such as UN Security Council Resolution 1540. The Parties agree that this provision constitutes an essential element of the Agreement.

3. The Parties furthermore agree to cooperate and to contribute to countering the proliferation of weapons of mass destruction and their means of delivery by:

– taking steps to sign, ratify, or accede to, as appropriate, and fully implement all other relevant international instruments;

panemiseksi kaikilta osin täytäntöön,

– luomalla tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, jolla valvotaan joukkotuhoojaseisiin liittyvien tavaroiden vientiä ja kauttakulkua sekä kaksikäyttötekniikan loppukäyttöä ja johon sisältyy tehokkaita seuraamuksia vientivalvonnan laiminlyömisestä.

4. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllistä poliittista vuoropuhelua edellä kuvattujen sopimuksen osien täydentämiseksi ja vahvistamiseksi. Tällaista vuoropuhelua voidaan käydä alueellisesti.

4 ARTIKLA

Pienaseet ja kevyet aseet

1. Osapuolet tunnustavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton tuotanto, siirtäminen ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinto, riittämättömästi turvatut varastot ja valvomaton leviäminen ovat edelleenkin vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.

2. Osapuolet sopivat noudattavansa niille kansainvälisistä sopimuksista ja YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmista johtuvia velvoitteitaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjumiseksi sekä muihin tällä alalla sovellettaviin kansainvälisiin välineisiin, kuten pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osapuolten ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevaan YK:n toimintaohjelmaan, perustuvia sitoumuksiaan ja panevansa ne täysimääräisesti täytäntöön.

3. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja varmistamaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjuntaa koskevien toimien koordinoinnin, täydentävyyden ja synergian maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja kansallisella tasolla sekä sopivat aloittavansa tähän sitoumukseen liittyvän ja sitä vahvistavan säännöllisen poliittisen vuoropuhelun.

– establishing an effective system of national export controls, controlling the export and transit of WMD related goods, including a WMD end-use control on dual use technologies and containing effective sanctions for breaches of export controls.

4. The Parties agree to establish a regular political dialogue that will accompany and consolidate these elements. Such dialogue may take place on a regional basis.

ARTICLE 4

Small arms and light weapons

1. The Parties recognize that the illicit manufacture, transfer and circulation of small arms and light weapons, including their ammunition, and their excessive accumulation, poor management, inadequately secured stockpiles and uncontrolled spread continue to pose a serious threat to peace and international security.

2. The Parties agree to observe and fully implement their respective obligations to deal with the illicit trade in small arms and light weapons, including their ammunition, under existing international agreements and UN Security Council resolutions, as well as their commitments within the framework of other international instruments applicable in this area, such as the UN Programme of Action to prevent, combat and eradicate the illicit trade in SALW in all its aspects.

3. The Parties undertake to cooperate and to ensure coordination, complementarity and synergy in their efforts to deal with the illicit trade in small arms and light weapons, including their ammunition, at global, regional, sub regional and national levels and agree to establish regular political dialogue that will accompany and consolidate this undertaking.

5 ARTIKLA

Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavat rikokset
(*Kansainvälinen rikostuomioistuin*)

1. Osapuolet vahvistavat, että vakavimmat kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta ja niiden osalta on varmistettava tehokkaat syytetoimet kansallisen ja kansainvälisen tason toimenpitein, tarvittaessa myös Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa. Osapuolet katsovat, että Kansainvälisen rikostuomioistuimen perustaminen ja tehokas toiminta edistävät merkittävä tavalla kansainvälistä rauhaa ja oikeutta.

2. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja toteuttavansa tarvittavat toimenpiteet tukeakseen täysimääräisesti Rooman perussäännön ja asiaan liittyvien asiakirjojen yleismaailmallisuutta ja loukkaamattomuutta ja sopivat lujittavansa yhteistyötään Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa. Osapuolet sitoutuvat panemaan Rooman perussäännön täytäntöön ja toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet asiaan liittyvien asiakirjojen (kuten Kansainvälisen rikostuomioistuimen erioikeuksia ja vapauksia koskevan sopimuksen) ratifioimiseksi.

3. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden olisi hyödyllistä käydä näistä asioista vuoropuhelua.

6 ARTIKLA

Yhteistyö terrorismin torjunnassa

1. Osapuolet vahvistavat terrorismin torjunnan tärkeyden ja sopivat tekevänsä yhteistyötä terroritekojen estämiseksi ja tukahduttamiseksi alalla sovellettavien kansainvälisten yleissopimusten, myös kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan oikeuden, omien lakiensa ja hallinnollisten määräystensä mukaisesti ja ottaen huomioon 8 päivänä syyskuuta 2006 annettuun YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaan N:o 60/288 sisältyvän YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä erityisesti a) panemalla kokonaisuudessaan täytäntöön

ARTICLE 5

Serious crimes of international concern
(*the International Criminal Court*)

1. The Parties reaffirm that the most serious crimes of concern to the international community as a whole must not go unpunished and that their effective prosecution must be ensured by taking measures at the national and international level, as appropriate, including the International Criminal Court. The Parties consider that establishing an effectively functioning International Criminal Court constitutes a significant development for international peace and justice.

2. The parties agree to cooperate and to take the necessary measures, as appropriate, in order to fully support the universality and integrity of the Rome Statute and related instruments and agree to strengthen their cooperation with the ICC. The parties undertake to implement the Rome Statute and to take the necessary steps to ratify the related instruments (such as the Agreement on the Privileges and Immunities of the ICC).

3. The Parties agree that a dialogue between them on these matters would be beneficial.

ARTICLE 6

Cooperation in combating terrorism

1. The Parties, reaffirming the importance of the fight against terrorism, and in accordance with applicable international conventions, including international humanitarian and human rights, as well as with their respective legislation and regulations, and, taking into account the UN Global Counter Terrorism Strategy, contained in the UN General Assembly Resolution no 60/288 of 8 September 2006 agree to cooperate in the prevention and suppression of terrorist acts.

2. The Parties shall do so in particular:
(a) in the framework of the full implemen-

YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmat 1373 ja 1267 ja niitä seuraavat päätöslauselmat, mukaan lukien 1822, sekä muut asiaan liittyvät YK:n päätöslauselmat ja muista sovellettavista kansainvälisistä yleissopimuksista ja asiakirjoista niille johtuvat velvoitteet,

b) vaihtamalla tietoja terroristeista, terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja kansallisten säännösten mukaisesti,

c) vaihtamalla näkemyksiä terrorismin torjuntakeinoista ja -menetelmistä, tekniset seikat ja koulutus mukaan luettuina, ja vaihtamalla terrorismin torjumiseen liittyviä kokemuksia,

d) syventämällä terrorismin torjuntaa koskevaa kansainvälistä yhteisymmärrystä, johon liittyy terroriteon oikeudellinen määrittely, ja pyrkimällä yhteisymmärrykseen etenkin laajasta kansainvälistä terrorismia koskevasta yleissopimuksesta,

e) vaihtamalla tietoja parhaista käytänteistä, jotka koskevat ihmisoikeuksien suojelua terrorismin torjunnassa,

f) tehostamalla yhteistyötä terrorismin torjunnan alalla Aasian ja Euroopan yhteistyöprosessin (Asia - Europe Meeting, ASEM) puitteissa.

tation of UN Security Council Resolutions 1373 and 1267 and its successor resolutions, including 1822, as well as other relevant UN resolutions, and their respective obligations under other relevant international conventions and instruments;

(b) by exchange of information on terrorists, terrorist groups and their support networks, in accordance with international and national law;

(c) by exchanges of views on means and methods used to counter terrorism, including in technical fields and training, and by exchange of experiences in respect of terrorism prevention;

(d) by cooperating to deepen the international consensus on the fight against terrorism including the legal definition of terrorist acts and in particular by working towards an agreement on the Comprehensive Convention on International Terrorism;

(e) by sharing relevant best practices in the area of protection of human rights in the fight against terrorism;

(f) by effectively implementing and enhancing their cooperation on counter-terrorism within the ASEM framework.

II OSASTO

KAHDENVÄLINEN, ALUEELLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

II OSASTO

KAHDENVÄLINEN, ALUEELLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

7 ARTIKLA

Periaatteita, normeja ja standardeja koskeva yhteistyö Mongolian ja EU:n välillä

1. Osapuolet sopivat pyrkivänsä saavuttamaan yhteiset eurooppalaiset periaatteet, normit ja standardit Mongoliassa ja tekemään yhteistyötä tietojenvaihdon ja kokemusten jakamisen alalla käyttöönoton ja täytäntöönpanon edistämiseksi.

2. Osapuolet pyrkivät vahvistamaan viranomaistensa välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä

TITLE II

BILATERAL, REGIONAL AND INTERNATIONAL COOPERATION

TITLE II

BILATERAL, REGIONAL AND INTERNATIONAL COOPERATION

ARTICLE 7

Cooperation between Mongolia and the EU on principles, norms and standards

1. The Parties agree to achieve European common principles, norms and standards in Mongolia, and to cooperate on promoting the exchange of information and sharing of experience with a view to introduction and implementation.

2. The Parties endeavour to strengthen the dialogue and cooperation between their Au-

tä standardointia koskeissa asioissa, mikä voi osapuolten niin sopiessa käsittää yhteistyökehyksen perustamisen asiantuntijoiden, tiedon ja asiantuntemuksen vaihdon helpottamiseksi.

8 ARTIKLA

Yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä

1. Osapuolet sitoutuvat vaihtamaan näkemyksiä ja tekemään yhteistyötä alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja järjestöissä, joihin kuuluvat muun muassa Yhdistyneet kansakunnat ja sen erityisjärjestöt, ohjelmat ja elimet, Maailman kauppajärjestö (WTO), ystävyys- ja yhteistyösopimus (TAC) ja Aasian ja Euroopan yhteistyöprosessi (ASEM).

2. Osapuolet sopivat myös edistävänsä yhteistyötä ajatushautomoiden, akateemisten yhteisöjen, valtiosta riippumattomien järjestöjen ja viestimien välillä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla osa-alueilla. Tähän yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa koulutusohjelmien, työpajojen ja seminaarien järjestämistä, asiantuntijavaihtoa, selvitysten laatimista ja muita osapuolten sopimia toimia.

9 ARTIKLA

Alueellinen ja kahdenvälinen yhteistyö

1. Osapuolet sopivat, että samalla kun ne kiinnittävät asianmukaista huomiota kahdenvälisen yhteistyönsä asiakysymyksiin, kumpikin osapuoli toteuttaa kuhunkin tämän sopimuksen kattamaan vuoropuhelu- ja yhteistyöalaaan liittyviä toimia joko kahdenvälisellä tai alueellisella tasolla tai molemmilla. Sopivaa toimintakehystä valitessaan osapuolet pyrkivät kaikkien sidosryhmien osalta mahdollisimman edullisten vaikutusten aikaansaamiseen ja niiden osallistumisen lisäämiseen huolehtien samalla siitä, että käytettävissä olevat resurssit hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti, että poliittiset ja institutionaaliset toteutettavuusnäkökohdat otetaan huomioon ja että toimet sopivat yhteen muiden toimien kanssa, joihin Euroopan unioni ja muut ASEM-kumppanit osallistuvat.

2. Osapuolet voivat tarvittaessa päättää myöntää tämän sopimuksen kattamalla tai sii-

thorities on standardisation matters which, as agreed by the Parties, may include creation of cooperation framework which will facilitate the exchange of experts, information and expertise.

ARTICLE 8

Cooperation in regional and international organisations

1. The Parties undertake to exchange views and cooperate in regional and international fora and organisations such as the United Nations and relevant United Nations agencies, programmes and bodies, the World Trade Organisation (WTO), the Treaty on Amity and Cooperation (TAC) and the Asia-Europe Meeting (ASEM).

2. The Parties also agree to promote cooperation between think-tanks, academics, non governmental organisations and the media in areas covered by this Agreement. Such cooperation may in particular include organisation of training schemes, workshops and seminars, exchanges of experts, studies, and other actions agreed by the Parties.

ARTICLE 9

Regional and bilateral cooperation

1. For each sector of dialogue and cooperation under this Agreement, and while giving due emphasis to matters under bilateral cooperation, both sides will agree to carry out the related activities at bilateral or regional level or through a combination of both frameworks. In choosing the appropriate framework, the Parties will seek to maximise the impact on and reinforce the involvement of all interested parties, while making the best possible use of available resources, taking account of the political and institutional feasibility, and ensuring coherence with other activities involving the European Union and other ASEM partners.

2. The Parties may, as appropriate, decide to extend financial support to cooperation ac-

hen liittyvillä aloilla toteutettaviin yhteistyötoimiin rahoitustukea omien rahoitusmenettelyjensä ja varojensa puitteissa.

tivities in the areas covered by the Agreement or in relation to it, in accordance with their respective financial procedures and resources.

III OSASTO

TITLE III

**KESTÄVÄÄ KEHITYSTÄ KOSKEVA
YHTEISTYÖ**

**COOPERATION ON SUSTAINABLE
DEVELOPMENT**

10 ARTIKLA

ARTICLE 10

Yleiset periaatteet

General Principles

1. Kehitysyhteistyön keskeisenä tavoitteena on köyhyyden vähentäminen siten, että pyritään saavuttamaan vuosituhattavoitteet osana kestävästä kehityksestä ja maailmantalouteen yhdistymistä. Osapuolet sopivat käyvänsä säännöllisesti vuoropuhelua kehitysyhteistyöstä omien ensisijaisten tavoitteidensa mukaisesti ja molemmille tärkeillä aloilla.

1. The central objective of development cooperation is poverty reduction pursuing the Millennium Development Goals in the context of sustainable development and integration into the world economy. The Parties agree to hold a regular dialogue on development cooperation, in line with their respective priorities and areas of mutual interest.

2. Osapuolten kehitysyhteistyöstrategioiden tavoitteena on muun muassa

2. The development cooperation strategies of the Parties shall aim at, inter alia:

a) edistää yksilön ja yhteiskunnan kehitystä,

(a) promoting human and social development;

b) saavuttaa kestävä talouskasvu,

(b) achieving sustained economic growth;

c) edistää ympäristön kannalta kestävästä kehityksestä, ympäristön uusiutumista, ympäristöön liittyviä parhaita toimintatapoja ja luonnonvarojen säilyttämistä,

(c) promoting environmental sustainability, regeneration and best practices, and the preservation of natural resources;

d) torjua ilmastonmuutosta ja puuttua sen seurauksiin,

(d) preventing and tackling the consequences of climate change;

e) tukea toimia ja välineitä, joilla edistetään nykyistä tiiviimpää yhdistymistä maailmantalouteen ja kansainväliseen kauppajärjestelmään,

(e) supporting policies and instruments aimed at the further integration into the world economy and international trading system;

f) jatkaa prosessia liittymiseksi avun tuloksellisuudesta annettuun Pariisin julistukseen, Accran toimintasuunnitelmaan ja muihin kansainvälisiin sitoumuksiin, joilla tähdätään avun antamisen ja tuloksellisuuden parantamiseen.

(f) pursuing processes adhering to the Paris Declaration on Aid Effectiveness, the Accra Agenda for Action, and other international commitments aimed at improving the delivery and effectiveness of aid.

11 ARTIKLA

ARTICLE 11

Talouskehitys

Economic development

1. Osapuolet pyrkivät edistämään tasapainoista talouskasvua, köyhyyden vähentämistä ja sosioekonomisten erojen supistumista.

1. The Parties aim to promote balanced economic growth, poverty reduction and the reduction of social economic disparities.

2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa saavuttaa vuosituhattavoitteet ja niiden olisi

2. The Parties confirm their commitment to achieving the Millennium Development

vahvistettava sitoutumisensa avun tuloksellisuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen.

3. Sopimukseen olisi myös pyrittävä sisällyttämään sitoumuksia, jotka koskevat kaupan sosiaalisia ja ympäristönsuojeluun liittyviä näkökohtia ja joilla vahvistetaan, että kaupan olisi edistettävä kestävää kehitystä sen kaikilla osa-alueilla, ja sopimuksen olisi edistettävä sen taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristönsuojeluun liittyvien vaikutusten arviointia.

12 ARTIKLA

Sosiaalinen kehitys

1. Osapuolet korostavat tarvetta talous- ja sosiaalipolitiikkaan, jotka vahvistavat toisiinsa, painottavat ihmisarvoisen työn mahdollisuuksien tärkeyttä ja sitoutuvat tukemaan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua.

2. Osapuolet pyrkivät edistämään kansainvälisen työjärjestön ILO:n keskeisten työnormien tehokasta täytäntöönpanoa ja lujittamaan yhteistyötä työllisyyden ja sosiaalisten kysymysten alalla.

3. Osapuolet pyrkivät lisäksi edistämään politiikkaa, jolla pyritään varmistamaan elintarvikkeiden ja rehun saatavuus ympäristöystävällisellä ja kestävällä tavalla.

13 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet vahvistavat korkeatasoisen ympäristönsuojelun sekä luonnonvarojen ja biodiversiteetin, myös metsien, säilyttämisen ja hoidon tarpeen kestäväan kehitykseen tähdittäessä.

2. Osapuolet pyrkivät edistämään monenvälisten ympäristöalan sopimusten ratifiointia, täytäntöönpanoa ja noudattamista.

3. Osapuolet pyrkivät lisäämään yhteistyötä maailmanlaajuisissa ympäristökysymyksissä, erityisesti ilmastomuutoksen alalla.

Goals and should reaffirm their commitment to the Paris Declaration of 2005 on Aid Effectiveness.

3. The Agreement should also aim to include commitments on social and environmental aspects of trade, reconfirming that trade should promote sustainable development in all its dimensions and it should promote the assessment of its economic, social and environmental impacts.

ARTICLE 12

Social development

1. The Parties aim to underscore the need for mutually-reinforcing economic and social policies, highlight the key role of generating decent work and commit the Parties to supporting social dialogue.

2. The Parties aim to contribute to the effective implementation of International Labour Organisation (ILO) core labour standards, and to reinforce cooperation on employment and social issues.

3. The Parties furthermore aim to promote policies intended to guarantee availability and supplies of food for the population and of feed for the livestock, in an environmentally friendly and sustainable manner.

ARTICLE 13

Environment

1. The Parties reaffirm the need for a high level of environmental protection and the conservation and management of natural resources and biological diversity, including forests, in pursuit of sustainable development.

2. The Parties aim to promote the ratification, implementation of and compliance with multilateral environmental agreements in the environmental area.

3. The Parties aim to reinforce cooperation on global environmental issues, in particular climate change.

IV OSASTO

**KAUPPAAN JA INVESTOINTEIHIN
LIITTYVÄ YHTEISTYÖ**

14 ARTIKLA

Yleiset periaatteet

1. Osapuolet aloittavat kahdenvälistä ja monenvälistä kauppaa ja kauppaan liittyviä näkökohtia koskevan vuoropuhelun lujittaakseen kahdenvälisiä kauppasuhteitaan ja kehittääkseen monenvälistä kauppajärjestelmää.

2. Osapuolet sitoutuvat kehittämään ja monipuolistamaan keskinäistä kauppaansa mahdollisimman pitkälle ja molempien edun mukaisesti. Ne sitoutuvat parantamaan markkinoillepääsyn edellytyksiä poistamalla kaupan esteet, mikä tapahtuu ennen kaikkea poistamalla oikea-aikaisesti tullien ulkopuoliset esteet ja toteuttamalla toimenpiteitä avoimuuden lisäämiseksi ottaen tässä yhteydessä huomioon myös kansainvälisten järjestöjen tekemän työn.

3. Osapuolet tunnustavat kaupan keskeisen merkityksen kehitykselle ja sen, että tullietuusjärjestelmien muodossa annettu apu on auttanut kehitysmaita, ja pyrkivät sen vuoksi lisäämään tällaisesta avusta käytävää keskustelua WTO:n vaatimukset huomioon ottaen.

4. Osapuolet tiedottavat toisilleen kauppapolitiikan ja kauppaan liittyvien politiikkojen kehityksestä, kuten maatalouspolitiikan, elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvän politiikan, kuluttajapolitiikan ja ympäristöpolitiikan kehityksestä.

5. Osapuolet edistävät kauppaa- ja investointisuhteidensa kehittämiseen tähtäävää vuoropuhelua ja yhteistyötä, johon sisältyy muun muassa kauppaa koskevien ongelmien ratkaiseminen 10–27 artiklassa tarkoitetuilla aloilla.

15 ARTIKLA

*Terveysteen ja kasvinsuojeluun liittyvät
kysymykset*

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä elintarvikkeiden turvallisuuteen sekä terveyteen ja kas-

TITLE IV

**COOPERATION ON TRADE AND
INVESTMENT ISSUES**

ARTICLE 14

General principles

1. The Parties shall engage in a dialogue on bilateral and multilateral trade and trade related issues with a view to strengthening bilateral trade relations and advancing the multilateral trade system.

2. The Parties undertake to promote the development and diversification of their reciprocal commercial exchanges to the highest possible level and to their mutual benefit. They undertake to achieve improved market access conditions by working towards the elimination of barriers to trade, in particular through the timely removal of non-tariff barriers and by taking measures to improve transparency, having regard to the work carried out by international organisations in this field.

3. Recognising that trade plays an indispensable role in development, and that assistance in the form of trade preferences schemes have proven beneficial to developing countries, the Parties shall endeavour to strengthen their consultation on such assistance, in full compliance with the WTO.

4. The Parties shall keep each other informed concerning the development of trade and trade related policies such as agricultural policy, food safety policy, consumer policy and environmental policy.

5. The Parties shall encourage dialogue and cooperation to develop their trade and investment relations, including the solution of commercial problems, in, among other issues, the areas referred to under Articles 10 to 27.

ARTICLE 15

Sanitary and phytosanitary (SPS) issues

1. The Parties shall cooperate on food safety and on sanitary and phytosanitary issues to

vinsuojeluun liittyvissä kysymyksissä ihmisten, eläinten ja kasvien elämän ja terveyden suojelemiseksi osapuolten alueella.

2. Osapuolet keskustelevat ja vaihtavat tietoja toimenpiteistä, jotka on määritelty terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevassa Maailman kauppajärjestön (WTO) sopimuksessa (SPS-sopimus), kansainvälisessä kasvinsuojeluyhteisösojelmassa (IPPC), Maailman eläintautijärjestössä (OIE) ja Codex Alimentarius -komissiossa (CAC).

3. Osapuolet sopivat lisäävänsä keskinäistä ymmärrystä ja yhteistyötä terveys- ja kasvinsuojeluasioissa ja eläinten hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Tämä valmiuksien kehittäminen perustuu osapuolten erityistarpeisiin ja toteutetaan kyseisen osapuolen avustamiseksi toisen osapuolen sääntelykehyksen noudattamisessa.

4. Osapuolet aloittavat ajoissa terveys- ja kasvinsuojeluasioita koskevan vuoropuhelun, kun jompikumpi osapuoli pyytää tarkastelemaan terveyteen ja kasvinsuojeluun liittyviä asioita ja muita tämän artiklan mukaisia kiireellisiä kysymyksiä.

16 ARTIKLA

Kaupan tekniset esteet

Osapuolet edistävät kansainvälisten standardien käyttöä sekä tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja standardeista, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä ja teknisistä määräyksistä erityisesti kaupan teknisiä esteitä koskevan WTO:n sopimuksen (TBT-sopimus) puitteissa.

17 ARTIKLA

Tulliyhteistyö

1. Osapuolet pyrkivät erityisesti parantamaan kansainvälisen kaupan turvallisuutta, mukaan lukien kuljetuspalvelut, varmistamaan teollis- ja tekijänoikeuksien tullivalvonnan tehokkuuden ja vaikuttavuuden sekä huolehtimaan siitä, että kaupan helpottaminen ja petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjunta ovat tasapainossa.

2. Osapuolet ilmaisevat olevansa kiinnostuneita harkitsemaan tulevaisuudessa tulliyh-

protect human, animal or plant life or health in the territory of the Parties.

2. The Parties shall discuss and exchange information on their respective measures as defined in the World Trade Organization (WTO) Agreement on Sanitary and Phytosanitary measures (SPS), the International Plant Protection Convention (IPPC), the World Organisation for Animal Health (OIE) and the Codex Alimentarius Commission (Codex).

3. The Parties agree to enhance mutual understanding and cooperation on SPS matters and animal welfare. Such capacity building shall be specific to the needs of each Party and be conducted with an aim to assist such Party in complying with the other Party's legal framework.

4. The Parties shall establish a timely dialogue on SPS issues upon request by either Party to consider matters relating to SPS and other urgent related issues under this Article.

ARTICLE 16

Technical Barriers to Trade (TBT)

The Parties shall promote the use of international standards and cooperate and exchange information on standards, conformity assessment procedures and technical regulations, especially within the framework of the WTO Agreement on Technical Barriers to Trade (TBT).

ARTICLE 17

Customs cooperation

1. The Parties will pay special attention to increasing the security and safety dimension of international trade, including transport services, an effective and efficient customs enforcement of intellectual property rights, ensuring a balanced approach between trade facilitation and the fight against fraud and irregularities.

2. Without prejudice to other forms of cooperation, provided for under this Agree-

teistyötä ja keskinäistä avunantoa koskevien pöytäkirjojen tekemistä tämän sopimuksen mukaisissa institutionaalisissa puitteissa sanotun kuitenkaan estämättä muita tämän sopimuksen mukaisia yhteistyömuotoja.

18 ARTIKLA

Kauppan helpottaminen

Osapuolet vaihtavat kokemuksia ja tutkivat mahdollisuuksia yksinkertaistaa tuonti-, vienti- ja kauttakulkumenettelyjä ja muita tullimenettelyjä, lisäävät tulli- ja kauppamääräysten avoimuutta, kehittävät tulliyhteistyötä ja tehokkaita keskinäisen hallinnollisen avunannon mekanismeja sekä pyrkivät lähentämään näkemyksiä ja toimimaan yhdessä keskeisten kaupan helpottamiseen liittyvien kansainvälisten aloitteiden yhteydessä.

19 ARTIKLA

Investoinnit

Osapuolet tukevat investointivirtojen lisäämistä luomalla houkuttelevan ja vakaan ympäristön vastavuoroisille investoinneille johdonmukaisella vuoropuhelulla, jonka tarkoituksena on parantaa investointeihin liittyvien kysymysten ymmärtämystä ja niitä koskevaa yhteistyötä, tutkia investointivirtoja helpottavia hallinnollisia järjestelmiä ja edistää vakaiden, avoimien ja syrjimättömien sääntöjen laatimista sijoittajia varten.

20 ARTIKLA

Kilpailupolitiikka

Osapuolet edistävät kilpailusääntöjen tosiasiallista käyttöönottoa ja soveltamista sekä tiedon levittämistä avoimuuden ja osapuolten markkinoilla toimivien yritysten oikeusvarmuuden lisäämiseksi. Osapuolten olisi vaihdettava näkemyksiä sellaisiin kilpailun vastaisiin toimintatapoihin liittyvistä kysymyksistä, jotka voisivat vaikuttaa kielteisesti kahdenväliseen kauppaan ja investointeihin.

ment, the Parties state their interest in considering, in the future, the conclusion of protocols on customs cooperation and mutual assistance, within the institutional framework laid down in this Agreement.

ARTICLE 18

Trade facilitation

The Parties shall share experience in and examine possibilities to simplify import, export, transit and other customs procedures, increase the transparency of customs and trade regulations, develop customs cooperation and effective mutual administrative assistance mechanisms and seek convergence of views and joint action in the context of relevant international initiatives including trade facilitation.

ARTICLE 19

Investment

The Parties shall encourage a greater flow of investment through the development of an attractive and stable environment for reciprocal investment through a consistent dialogue, aimed at enhancing understanding and cooperation on investment issues, exploring administrative mechanisms to facilitate investment flows, and promoting stable, transparent, open and non-discriminatory rules for investors.

ARTICLE 20

Competition policy

The Parties shall promote the effective establishment and application of competition rules and the dissemination of information in order to foster transparency and legal certainty for enterprises operating in each other's markets. The Parties should exchange views on issues related to anti competitive practice which could adversely affect bilateral trade and investment flows.

21 ARTIKLA

Palvelut

Osapuolet käyvät johdonmukaista vuoropuhelua muun muassa vaihtaakseen tietoja sääntely-ympäristöistään, edistääkseen toisen osapuolen markkinoille pääsyä, edistääkseen mahdollisuuksia pääoma- ja teknologialähteiden käyttöön ja lisätäkseen palvelukauppaa osapuolten alueiden välillä ja kolmansien maiden markkinoilla.

22 ARTIKLA

Pääomanliikkeet

Osapuolet pyrkivät helpottamaan pääoman liikkumista edistääkseen tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamista.

23 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolten tavoitteena on vahvistaa menettelysäännöt, myös asianmukaiset avoimuutta ja riitauttamista koskevat määräykset, joilla tuetaan tehokkaan julkisten hankintojen järjestelmän perustamista julkisten hankintojen optimaalisen kustannustehokkuuden ja kansainvälisen kaupan edistämiseksi.

Osapuolet työskentelevät avataksaan vastavuoroisesti julkisten hankintojen markkinansa molempia hyödyttävällä tavalla.

24 ARTIKLA

Avoimuus

Osapuolet tunnustavat avoimuuden ja oikeusvarmuuden merkityksen kauppaan liittyvien lakien ja asetustensa hallinnoinnissa ja vahvistavat tässä tarkoituksessa GATT 1994 -sopimuksen X artiklasta ja GATS-sopimuksen III artiklasta johtuvat sitoumuksensa.

25 ARTIKLA

Raaka-aineet

1. Osapuolet sopivat lujittavansa yhteistyötä

ARTICLE 21

Services

The Parties shall establish a consistent dialogue notably aimed at exchanging information on their respective regulatory environments, promoting access to each other's markets, promoting access to sources of capital and technology, and promoting trade in services between both regions and in third countries' markets.

ARTICLE 22

Capital movements

The Parties shall endeavour to facilitate the movement of capital in order to promote the objectives of the Agreement.

ARTICLE 23

Government procurement

The Parties shall aim to set procedural rules, including adequate transparency and challenge provisions that support the setting-up of an effective procurement system promoting optimal value for money in public purchasing and facilitate international trade.

The Parties shall work to achieve a reciprocal opening of their government procurement market, with a view to gaining mutual benefit.

ARTICLE 24

Transparency

The Parties recognise the importance of transparency and due process in the administration of their trade related laws and regulations, and to this end they reaffirm their commitments as set out in Article X of the GATT 1994 and Article III of the GATS.

ARTICLE 25

Raw materials

1. The Parties agree to strengthen coopera-

ja edistävänä keskinäistä ymmärtämystään raaka-aineiden alalla.

2. Tämän yhteistyön ja keskinäisen ymmärtämisen edistämisen olisi kohdistuttava muun muassa raaka-aineiden alan sääntelykehykseen (mukaan lukien kaivosteollisuuden tulojen hallinnointi sosioekonomiseen kehitykseen sekä kaivosteollisuuteen ja raaka-aineiden alaan liittyvät ympäristönsuojelu- ja turvamääräykset) ja raaka-aineiden kauppaan. Tiiviimmän yhteistyön ja paremman keskinäisen ymmärtämisen edistämiseksi osapuoli voi pyytää raaka-aineisiin liittyvien yksittäisten kokousten järjestämistä.

3. Osapuolet tunnustavat, että avoimiin, syrjimättömiin ja vääristymiä aiheuttamattomiin sääntöihin perustuva ympäristö soveltuu parhaiten sellaisten puitteiden luomiseen, jotka suosivat suoria ulkomaisia sijoituksia raaka-aineiden tuotantoon ja kauppaan.

4. Osapuolet ottavat huomioon talouspolitiikkansa ja taloudelliset tavoitteensa ja pyrkivät edistämään kauppaa, kun ne sopivat kehittävänsä yhteistyötään raaka-aineiden kaupan esteiden poistamiseksi.

5. Jos toinen osapuoli niin pyytää, mitä tahansa raaka-aineiden kauppaan liittyvää asiaa voidaan käsitellä sekakomitean ja alakomitean kokouksissa, joilla on valtuudet tehdä päätöksiä näistä asioista 56 artiklan mukaisesti edellä olevissa kohdissa esitettyjä periaatteita noudattaen.

26 ARTIKLA

Aluepolitiikka

Osapuolet edistävät alueellista kehitysyhteistyöpolitiikkaa.

27 ARTIKLA

Teollis- ja tekijänoikeuksien suoja

1. Osapuolet vahvistavat teollis- ja tekijänoikeuksien suojan suuren merkityksen ja toteuttavat tarkoituksenmukaiset toimenpiteet teollis- ja tekijänoikeuksien riittävän ja tehokkaan suojelun ja täytäntönnäpön varmistamiseksi erityisesti teollis- ja tekijänoikeuksiin kohdistuvien loukkausten osalta.

Lisäksi osapuolet sopivat tekevänsä mah-

tion and promotion of mutual understanding between both sides in the field of raw materials.

2. This cooperation and promotion of mutual understanding should address topics such as the regulatory framework for raw materials sectors (including governance of mining income for socioeconomic development; and environmental protection and safety regulations in relation to the mining and raw material sectors) and trade in raw materials. With a view to foster greater cooperation and mutual understanding, either Party may request ad hoc meetings related to raw materials.

3. The Parties recognize that a transparent, non-discriminatory, non distortive rules based environment is the best way to create an environment favourable to foreign direct investment in the production and trade of raw materials.

4. The Parties, taking into account their respective economic policies and objectives and with a view to fostering trade, agree to promote cooperation in the removal of barriers to trade in raw materials.

5. Upon request by either Party, any matter concerning trade in raw materials could be raised and discussed during the Joint Committee and Subcommittee meetings, which shall have the power to take decisions thereon pursuant to Article 56 in line with the principles set out in the paragraphs above.

ARTICLE 26

Regional policy

The Parties shall encourage the regional development policy.

ARTICLE 27

Intellectual property protection

1. The Parties reaffirm the great importance they attach to the protection of intellectual property rights and undertake to establish the appropriate measures with a view to ensuring adequate and effective protection and enforcement of such rights, notably relating to the infringement of intellectual property rights.

Furthermore, the Parties agree to conclude

dollisimman pian maantieteellisiä merkintöjä koskevan kahdenvälisen sopimuksen.

2. Osapuolet vaihtavat tietoja ja kokemuksia teollis- ja tekijänoikeuksia koskevista käytännöistä, oikeuksien edistämisestä, niitä koskevasta tiedottamisesta, niiden yksinkertaistamisesta, hallinnoinnista, yhdenmukaistamisesta, suojaamisesta ja tehokkaasta soveltamisesta, oikeuksien loukkaamisen estämisestä sekä tavaroiden väärentämistä ja laitonta valmistamista koskevista torjuntatoimista ennen kaikkea tekemällä tulliyhteistyötä ja muuntuyppistä yhteistyötä sekä perustavat ja tehostavat teollis- ja tekijänoikeuksien valvontaa ja suojaamista käsitteleviä järjestöjä. Osapuolet avustavat toisiaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojan, käytön ja kaupallistamisen kehittämisessä eurooppalaisten kokemusten perusteella ja lisäävät teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien tietojen levittämistä.

28 ARTIKLA

Kaupan ja investointien alakomitea

1. Perustetaan kaupan ja investointien alakomitea.

2. Alakomitea avustaa sekakomiteaa sen tehtävien suorittamisessa käsittelemällä kaikkia tämän osaston soveltamisalaan kuuluvia kysymyksiä.

3. Alakomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

V OSASTO

YHTEISTYÖ OIKEUDEN, VAPAUDEN JA TURVALLISUUDEN ALALLA

29 ARTIKLA

Oikeusvaltioperiaate ja oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet kiinnittävät oikeus-, vapaus- ja turvallisuusasioiden alan yhteistyössä erityistä huomiota oikeusvaltioperiaatteen lujittamiseen ja instituutioiden vahvistamiseen kaikilla tasoilla sekä lainvalvonnassa yleensä että oikeudenkäytössä erityisesti.

as soon as possible a bilateral Agreement on Geographical Indications.

2. The Parties shall exchange information and experience on issues such as the practice, promotion, dissemination, streamlining, management, harmonisation, protection and effective application of intellectual property rights, the prevention of infringements of such rights, the fight against counterfeiting and piracy, namely through customs cooperation and other appropriate forms of cooperation, and the establishment and strengthening of organisations for the control and protection of such rights. The Parties shall assist each other in improving intellectual property protection, utilisation and commercialisation based upon the European experience, and enhancing dissemination of knowledge thereof.

ARTICLE 28

Subcommittee on Trade and Investment

1. A Subcommittee on Trade and Investment is hereby established.

2. The Subcommittee shall assist the Joint Committee in the performance of its tasks, by dealing with all areas covered by this Chapter.

3. The Subcommittee shall establish its rules of procedure.

TITLE V

COOPERATION IN THE AREA OF JUSTICE, FREEDOM AND SECURITY

ARTICLE 29

Rule of law and legal cooperation

1. In their cooperation in the area of justice, freedom and security the Parties shall attach particular importance to the consolidation of the rule of law and the reinforcement of institutions at all levels in the areas of law enforcement and the administration of justice in particular.

HE 61/2015 vp

2. Osapuolten väliseen yhteistyöhön kuuluu myös keskinäinen tietojenvaihto oikeusjärjestelmistä ja lainsäädännöstä. Osapuolet pyrkivät kehittämään keskinäistä oikeusapua nykyisen oikeudellisen kehityksen puitteissa.

30 ARTIKLA

Henkilötietojen suoja

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä parantaakseen henkilötietojen suojaa korkeimpien kansainvälisten normien mukaisesti, sellaisina kuin ne esitetään esimerkiksi tietokoneistettujen henkilötiedostojen sääntelyä koskevissa YK:n suuntaviivoissa (YK:n yleiskokouksen 14 päivänä joulukuuta 1990 antama päätöslauselma 45/95).

2. Henkilötietojen suojaamisen alalla tehtävään yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa tekninen apu, joka muodostuu tietojen ja asiantuntemuksen vaihdosta.

31 ARTIKLA

Muuttoliikettä koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jolla pyritään ehkäisemään toisen osapuolen kansalaisen laiton maahanmuutto toisen osapuolen alueelle ja laiton oleskelu siellä.

2. Osana laittoman maahanmuuton ehkäisyä koskevaa yhteistyötä osapuolet sopivat ottavansa ilman kohtuutonta viivytystä takaisin kansalaisensa, jotka eivät täytä tai eivät enää täytä toisen osapuolen alueelle tuloa, siellä oleskelua tai asumista koskevia voimassa olevia edellytyksiä. Osapuolet antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyystodistukset tätä tarkoitusta varten. Jos takaisin otettavalla henkilöllä ei ole kansalaisuuden osoittavaa asiakirjaa tai muuta todistetta, kyseisen jäsenvaltion tai Mongolian toimivaltaisen diplomaatti- tai konsuliedustuston on Mongolian tai kyseisen jäsenvaltion pyynnöstä järjestettävä kuulemistilaisuus, jossa henkilön kansalaisuus voidaan selvittää.

3. EU avustaa taloudellisesti tämän määräyksen täytäntöönpanossa asianmukaisten kahdensivulisten yhteistyövälineiden kautta.

4. Osapuolet sopivat neuvottelevansa toisen

2. Cooperation between the Parties will also include mutual exchange of information concerning legal systems and legislation. The Parties shall endeavour to develop mutual legal assistance within the existing legal framework.

ARTICLE 30

Protection of personal data

1. The Parties agree to cooperate in order to improve the level of protection of personal data to the highest international standards, such as those contained, inter alia, in the UN Guidelines for the Regulation of Computerized Personal Data Files (UN General Assembly Resolution 45/95 of 14 December 1990).

2. Cooperation on protection of personal data may include, inter alia, technical assistance in the form of exchange of information and expertise.

ARTICLE 31

Cooperation on migration

1. Parties shall establish cooperation aimed at preventing illegal immigration and illegal presence of physical persons of their nationality on their respective territories.

2. In the framework of the cooperation to prevent illegal immigration, the Parties agree to readmit, without undue delay, their nationals who do not, or who no longer fulfil the conditions in force for entry to, presence in or residence on the territory of the other Party. To this end, the Parties will provide their nationals with appropriate identity documents for such purposes. Where the person to be readmitted does not possess any documents or other proofs of his or her nationality, the competent diplomatic and consular representations of the Member State concerned or Mongolia shall, upon request by Mongolia or the Member State concerned, make arrangements to interview the person in order to establish his or her nationality.

3. The EU will assist financially with the implementation of this understanding through relevant bilateral cooperation instruments.

osapuolen pyynnöstä EU:n ja Mongolian välisen sopimuksen, jolla säännellään osapuolten kansalaisten takaisinottoon sovellettavia erityisvelvoitteita ja johon sisältyy muiden maiden kansalaisia ja valtiottomia henkilöitä koskevia velvoitteita.

32 ARTIKLA

Laittomia huumausaineita koskeva yhteistyö

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä, jolla varmistetaan tasapainoinen lähestymistapa tehokkaalla koordinoinnilla muun muassa terveys-, oikeus-, tulli- ja sisäasioista sekä muista asianomaisista aloista vastaavien toimivaltuutusten viranomaisten välillä ja jonka tarkoituksena on vähentää laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää ja jossa otetaan asianmukaisesti huomioon ihmisoikeudet. Tällä yhteistyöllä pyritään myös vähentämään huumausaineisiin liittyviä haittoja, puuttumaan synteettisten huumausaineiden valmistukseen, kauppaan ja käyttöön sekä tehokkaampaan toimintaan, jolla estetään huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutuminen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen.

2. Osapuolet sopivat näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavista yhteistyötavoista. Toimien perustana ovat yhteisesti sovitut periaatteet, jotka perustuvat alan kansainvälisiin yleissopimuksiin ja kesäkuussa 1998 pidetyssä YK:n yleiskokouksen 20. erityisistunnossa (huumausaineet) hyväksytyihin poliittiseen julistukseen ja huumausaineiden kysynnän vähentämisen suuntaa-antavia periaatteita koskevaan erityiseen julistukseen sekä YK:n huumausainetoimikunnan 52. istunnossa maaliskuussa 2009 annettuun poliittiseen julistukseen ja toimintasuunnitelmaan.

3. Osapuolten välinen yhteistyö muodostuu teknisestä ja hallinnollisesta avusta, jota annetaan erityisesti seuraavilla aloilla: kansallisen lainsäädännön ja politiikan valmistelu, kansallisten instituutioiden ja tiedotuskeskusten perustaminen, huumausaineiden torjuntaan liittyvien kansalaisyhteiskunnan toimien ja huumausaineiden kysynnän ja huumausaineista aiheutuvien haittojen vähentämiseen tähtäävien toimien tukeminen, henkilöstön koulutus, huumausaineisiin liittyvä tutkimus,

4. Parties agree to negotiate, upon request by either Party, an agreement between the EU and Mongolia regulating the specific obligations for readmission of their nationals, and including an obligation for nationals of other countries and stateless persons.

ARTICLE 32

Cooperation against illicit drugs

1. The Parties shall cooperate to ensure a balanced approach through effective coordination between the competent authorities including from the health, justice, customs and interior sectors and other relevant sectors, with the aim of reducing the supply of, trafficking in and demand for illicit drugs, and with due regard to human rights. This cooperation shall also aim to reduce drug related harm, to address synthetic drug production, trafficking and use and to achieve a more effective prevention of diversion of drug precursors used for the illicit manufacture of narcotic drugs and psychotropic substances.

2. The Parties shall agree on means of cooperation to attain these objectives. Actions shall be based on commonly agreed principles along the lines of the relevant international conventions, the Political Declaration and the Special Declaration on the Guiding Principles of Drug Demand Reduction, approved by the Twentieth United Nations General Assembly Special Session (UNGASS) on Drugs in June 1998 and the Political Declaration and Plan of Action adopted at the 52nd session of the United Nations Commission on Narcotic Drugs in March 2009.

3. The cooperation between the Parties shall comprise technical and administrative assistance in particular in the following areas: drafting of national legislation and policies; establishment of national institutions and information centres; support for civil society efforts in the area of drugs and efforts to reduce demand for, and the harm from drugs; training of personnel; drug related research; and prevention of diversion of drug precursors used for the illicit manufacture of

huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutuminen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen. Osapuolet voivat sopia sisällyttävänsä yhteistyöhön myös muita aloja.

narcotic drugs and psychotropic substances. The Parties may agree to include other areas.

33 ARTIKLA

ARTICLE 33

Yhteistyö järjestäytyneen rikollisuuden ja lahjonnan torjunnassa

Cooperation against organised crime and corruption

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden ja lahjonnan torjumiseksi. Tällä yhteistyöllä pyritään erityisesti panemaan täytäntöön ja edistämään asiaan liittyviä kansainvälisiä normeja ja välineitä, joihin kuuluvat muun muassa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastainen YK:n yleissopimus ja sitä täydentävät pöytäkirjat sekä lahjonnan vastainen YK:n yleissopimus.

The Parties agree to cooperate in combating organised, economic and financial crime as well as corruption. Such cooperation aims in particular at implementing and promoting relevant international standards and instruments such as the UN Convention against Transnational Organised Crime and its supplementing Protocols and the UN Convention against Corruption.

34 ARTIKLA

ARTICLE 34

Yhteistyö rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa

Cooperation in combating money laundering and terrorism financing

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan toimintaa ja yhteistyötä osapuolten rahoitusjärjestelmien ja tiettyjen muiden kuin rahoitusalan yritysten ja ammattilaisten käytön estämiseksi kaiken rikollisen toiminnan, kuten huumausaineiden kaupan ja lahjonnan, tuottoon liittyvään rahanpesuun.

1. The Parties agree on the need to work towards and to cooperate on preventing the use of their financial system and designated non-financial businesses and professions to launder the proceeds of all criminal activities such as drug trafficking and corruption.

2. Osapuolet sopivat edistävänsä teknistä ja hallinnollista apua, joilla tuetaan rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevien säännösten laadintaa ja täytäntöönpanoa sekä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa käytettävien mekanismien tehokkuutta. Yhteistyön puitteissa vaihdetaan tarpeellisia tietoja osapuolten lainsäädännön mukaisesti sekä otetaan käyttöön sellaiset rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa koskevat vaatimukset, jotka vastaavat unionin ja alalla toimivien kansainvälisten elinten, esimerkiksi rahanpesunvastaisen toimintaryhmän, hyväksymiä vaatimuksia.

2. Both Parties agree to promote technical and administrative assistance aimed at the development and implementation of regulations and the efficient functioning of mechanisms to combat money laundering and terrorism financing. In particular, cooperation shall allow exchanges of relevant information within the framework of respective legislations and the adoption of appropriate standards to combat money laundering and the financing of terrorism equivalent to those adopted by the Union and the international bodies active in this area, such as the Financial Action Task Force (FATF).

VI OSASTO

YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA

35 ARTIKLA

Yhteistyö ihmisoikeuksien alalla

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ihmisoikeuksien edistämiseksi ja suojelemiseksi tehokkaasti, myös kansainvälisten ihmisoikeussopimusten ratifioinnin ja täytäntöönpanon osalta.

2. Yhteistyöllä voidaan muun muassa

a) tukea ihmisoikeuksia koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien kehittämistä ja täytäntöönpanoa,

b) edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista ja alan koulutusta,

c) lujittaa ihmisoikeusalalla toimivia kansallisia ja alueellisia instituutioita,

d) käynnistää ihmisoikeuksia koskeva merkityksellinen ja laajapohjainen vuoropuhelu,

e) tehostaa yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusinstituutioissa.

36 ARTIKLA

Yhteistyö rahoituspalvelujen alalla

1. Osapuolet sopivat lähentävänsä yhteisiä sääntöjä ja normeja sekä vahvistavansa yhteistyötä pankkialan, vakuutusalan ja muiden rahoitusalan osa-alueiden kirjanpito-, valvonta- ja sääntelyjärjestelmien kehittämiseksi.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen sääntelykehystä, infrastruktuuria ja henkilöresursseja sekä ottaakseen käyttöön hallinto- ja ohjausjärjestelmän ja kansainväliset tilinpäätösstandardit Mongolian pääomamarkkinoilla osana GATS-sopimuksen ja rahoituspalvelujen alan sitoumuksia koskevan WTO:n yhteisymmärryksen mukaista kahdenvälistä yhteistyötä.

37 ARTIKLA

Talouspoliittinen vuoropuhelu

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä edistääkseen tietojenvaihtoa taloutta koske-

TITLE VI

COOPERATION IN OTHER SECTORS

ARTICLE 35

Cooperation in human rights

1. The Parties agree to cooperate in the promotion and effective protection of human rights, including with regard to the ratification and implementation of international human rights instruments.

2. Such cooperation may include, inter alia:

(a) supporting the development and implementation of a national action plan on human rights;

(b) human rights promotion and education;

(c) strengthening of national and regional human rights-related institutions;

(d) the establishment of a meaningful, broad-based human rights dialogue;

(e) strengthening of cooperation within the human rights-related institutions of the United Nations.

ARTICLE 36

Cooperation on financial services

1. The Parties agree to achieve closer common rules and standards, and to strengthen cooperation with a view to improving accounting, supervisory and regulatory systems of banking, insurance and other parts of the financial sector.

2. The Parties shall cooperate to develop legal regulatory framework, infrastructure, and human resources as well as to introduce corporate governance and international standards on accounting into the capital market of Mongolia within the framework of bilateral cooperation in accordance with the GATS and WTO Commitment on Mutual Understanding Paper of Financial services.

ARTICLE 37

Economic policy dialogue

1. The Parties agree to cooperate on promoting the exchange of information on their

vista suuntauksistaan ja politiikoistaan sekä kokemusten jakamista talouspolitiikan koordinoinnista, jota toteutetaan alueellisen taloudellisen yhteistyön ja integroitumisen puitteissa.

2. Osapuolet pyrkivät syventämään viranomaistensa välistä vuoropuhelua taloudellisista kysymyksistä, jotka voivat osapuolten sopimuksen mukaisesti liittyä rahapolitiikkaan, finanssipolitiikkaan yritysverotus mukaan luettuna, julkiseen talouteen, makrotalouden vakauttamiseen tai ulkomaanvelkaan.

3. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja edistävät keskinäistä yhteisymmärrystä talouden monipuolistamisen ja teollisuuden kehittämisen alalla.

38 ARTIKLA

Verotusalan hyvä hallinto

Osapuolet, joiden tavoitteena on vahvistaa ja edistää taloudellista toimintaa ja jotka ottavat huomioon tarpeen luoda tarkoituksenmukainen sääntelykehys, tunnustavat jäsenvaltioiden unionin tasolla vahvistamat verotusalan hyvän hallinnon periaatteet ja sitoutuvat noudattamaan niitä. Osapuolet pyrkivät tätä varten parantamaan kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla, helpottamaan lainmukaisten verotulojen keräämistä ja laatimaan toimenpiteitä edellä mainittujen periaatteiden tehokkaan noudattamisen varmistamiseksi, sanotun kuitenkin vaikuttamatta unionin ja jäsenvaltioiden toimivaltuuksiin.

39 ARTIKLA

Teollisuuspolitiikkaa ja pk-yrityksiä koskeva yhteistyö

Osapuolet, jotka ottavat huomioon toistensa talouspolitiikan ja sen tavoitteet, sopivat edistävänsä yhteistyötä kaikilla soveltuvilla teollisuuspolitiikan aloilla tavoitteenaan pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukyvyn parantaminen. Tätä yhteistyötä tehdään muun muassa seuraavilla tavoilla:

a) vaihdetaan tietoja ja kokemuksia toimintaedellytysten luomisesta pienille ja keskisuurille yrityksille niiden kilpailukyvyn parantamiseksi,

b) edistetään taloudellisten toimijoiden vä-

respective economic trends and policies, and the sharing of experience with the coordination of economic policies in the context of regional economic cooperation and integration.

2. The Parties endeavour to deepen the dialogue between their authorities on economic matters which, as agreed by the Parties, may include areas such as monetary policy, fiscal policy, including business taxation, public finance, and macroeconomic stabilisation and external debt.

3. The Parties shall cooperate and promote a mutual understanding between both sides in the field of economic diversification and industrial development.

ARTICLE 38

Good governance in the tax area

With a view to strengthening and developing economic activities while taking into account the need to develop an appropriate regulatory framework, the Parties recognise and commit themselves to implement the principles of good governance in the tax area as subscribed to by Member States at Union level. To that effect, without prejudice to Union and Member States' competences, the Parties will improve international cooperation in the tax area, facilitate the collection of legitimate tax revenues, and develop measures for the effective implementation of the abovementioned principles.

ARTICLE 39

Industrial policy and SME cooperation

The Parties, taking into account their respective economic policies and objectives, agree to promote industrial policy cooperation in all fields deemed suitable, with a view to improving the competitiveness of small and medium-sized enterprises, inter alia through:

(a) exchanging information and experience on creating framework conditions for small and medium-sized enterprises to improve their competitiveness;

(b) promoting contacts between economic

lisiä yhteyksiä, kannustetaan yhteisinvestointeihin ja yhteisyritysten ja yhteisten tietoverkkojen perustamiseen esimerkiksi Euroopan unionin nykyisten horisontaalisten ohjelmien avulla ja edistetään erityisesti pehmeän ja kovan teknologian siirtoa kumppanien välillä,

c) tiedottaminen, innovoinnin edistäminen ja myös pienten yritysten ja mikroyritysten rahoituksen saantiin liittyvien hyvien toimintatapojen vaihtaminen,

d) helpotetaan ja tuetaan kummankin osapuolen yksityisten toimijoiden toimintaa,

e) edistetään ihmisarvoista työtä, yritysten sosiaalista vastuuta ja vastuullista yritystoimintaa, myös kestävästä kulutuksesta ja tuotantosta; tässä yhteistyössä otetaan huomioon myös kuluttajiin liittyvät näkökohdat, joihin kuuluvat muun muassa tuotetiedot ja kuluttajien asema markkinoilla,

f) yhteiset tutkimushankkeet valituilla teollisuuden aloilla sekä standardeja, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ja teknisiä määräyksiä koskeva yhteistyö yhteisesti sovitun mukaisesti,

g) avustukset tiedottamalla nahkan käsittelyn jätevesien puhdistuslaitosten uudenaikais-
tamistekniikoista ja -teknologiasta,

h) vaihdetaan tietoja ja suositellaan kumppaneita ja yhteistyömahdollisuuksia kaupan ja sijoitustoiminnan alalla nykyisten verkkojen avulla, joihin molemmilla on pääsy,

i) tuetaan osapuolten yksityisyritysten ja erityisesti pk-yritysten välistä yhteistyötä,

j) harkitaan neuvotteluja tietojenvaihtoa koskevasta lisäsopimuksesta, yhteistyön tiivistämistä koskevia työpajoja ja muiden edistämistapahtumien järjestämistä molempien osapuolten pk-yritysten kesken,

k) tarjotaan tietoja elintarvikkeiden ja maataloustuotteiden vientiä Euroopan markkinoille Euroopan unionin etuuskohtelujärjestelmän piirissä koskevasta teknisestä avusta.

operators, encouraging joint investments and establishing joint ventures and information networks notably through existing European Union horizontal programmes, stimulating in particular transfers of soft and hard technology between partners;

(c) providing information and stimulating innovation and exchanging good practices on access to finance, including for micro- and small enterprises;

(d) facilitating and supporting the relevant activities established by the private sectors of both sides;

(e) promoting decent work, corporate social responsibility and accountability and encouraging responsible business practices, including sustainable consumption and production. This cooperation shall also take account of the consumer dimension, such as product information and the consumer's role in the market;

(f) joint research projects in selected industrial areas and cooperation on standards and conformity assessment procedures and technical regulations, as mutually agreed;

(g) assistance through information on modernizing techniques and technologies of leather processing waste water cleaning facilities;

(h) exchanging information and recommending partners and cooperation opportunities in the field of trade and investment through mutually accessible existing networks;

(i) supporting cooperation between both sides' private businesses, especially between SMEs;

(j) considering to negotiate an additional agreement on information exchanges, workshops on intensifying cooperation and other promotional events between SMEs of both sides;

(k) providing information on technical assistance for exporting food and agricultural products to the European market within the scope of the preferential system of the European Union.

40 ARTIKLA

Matkailu

1. Osapuolet pyrkivät parantamaan tietojenvaihtoa ja vahvistamaan parhaita käytänteitä noudattaen Maailman matkailujärjestön antamia matkailun maailmanlaajuisia eettisiä sääntöjä sekä paikallisen Agenda 21 -prosessin perustana olevia kestävä kehityksen periaatteita varmistaa matkailualan tasapainoisen ja kestävä kehityksen.

2. Osapuolet sopivat kehittävänsä yhteistyötä, jolla pyritään suojelemaan luonnon- ja kulttuuriperintöä ja maksimoimaan niihin liittyvät mahdollisuudet, vähentämään matkailun haittavaikutuksia ja lisäämään matkailuelinkeinon myönteisiä vaikutuksia paikallisyhteisöjen kestäväan kehitykseen muun muassa kehittämällä luontomatkailua, kunnioittamalla paikallis- ja alkuperäisyhteisöjen koskemattomuutta ja ottamalla huomioon niiden edut sekä parantamalla matkailualan koulutusta.

41 ARTIKLA

Tietoyhteiskunta

1. Osapuolet, jotka tunnustavat tieto- ja viestintäteknikan olevan nykyaikaisen elämän keskeinen osatekijä ja ehdottoman tärkeä taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle, pyrkivät vaihtamaan näkemyksiä tämän alan politiikoistaan edistääkseen taloudellista kehitystä.

2. Tämän alan yhteistyössä keskitytään muun muassa seuraaviin asioihin:

a) osallistuminen kokonaisvaltaiseen alueelliseen vuoropuheluun tietoyhteiskunnan eri osatekijöistä, joita ovat etenkin sähköisen viestinnän toimintaperiaatteet ja sääntely (yleispalvelu mukaan luettuna), lupien myöntäminen ja yleisvaltuutus, yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja tehokkuus,

b) osapuolten ja Aasian verkostojen ja palvelujen yhteenliitettävyyden ja yhteentoimivuuden,

c) uuden tieto- ja viestintäteknikan standardointi ja levittäminen,

d) tutkimusyhteistyön edistämiseen osapuolten välillä tieto- ja viestintäteknikan alalla,

ARTICLE 40

Tourism

1. Guided by the World Tourism Organization's Global Code of Ethics for Tourism, and by the sustainability principles underpinning the "Local Agenda 21 process", the Parties shall aim to improve the exchange of information and establish best practice in order to ensure the balanced and sustainable development of tourism.

2. The Parties agree to develop cooperation on safeguarding and maximising the potential of natural and cultural heritage, mitigating the negative impacts of tourism, and enhancing the positive contribution of the tourism business to the sustainable development of local communities, inter alia by developing eco-tourism, while respecting the integrity and interests of local and indigenous communities, and improving training in the tourism industry.

ARTICLE 41

Information society

1. Recognising that information and communication technologies are key elements of modern life and of vital importance to economic and social development, the Parties endeavour to exchange views on their respective policies in this field with a view to promoting economic development.

2. Cooperation in this area shall, inter alia, focus on:

(a) participation in the comprehensive regional dialogue on the different aspects of the information society, in particular electronic communications policies and regulation including universal service, licensing and general authorisations, protection of privacy and personal data, and the independence and efficiency of the regulatory authority;

(b) interconnection and interoperability of the Parties' and Asian networks and services;

(c) standardisation and dissemination of new information and communications technologies;

(d) promotion of research cooperation between the Parties in the area of information and communications technologies;

e) yhteistyö digitaalitelevision alalla, mukaan lukien digitaalitelevision käyttöönotto ja sääntely sekä erityisesti taajuushallinto ja tutkimukset,

f) tieto- ja viestintäteknikkaa koskevat yhteiset tutkimushankkeet,

g) tieto- ja viestintäteknikkaan liittyvät turvallisuuskysymykset sekä tietoverkkorikollisuuden torjunta,

h) televiestintälaitteiden, myös radiolaitteiden, vaatimustenmukaisuuden arviointi,

i) yhteistyö laajakaistaverkon kehittämiseksi,

j) tieto- ja viestintäteknikkaan liittyvää kilpailupoliittikkaa koskeva tietojenvaihto.

(e) cooperation on digital television including exchange of experiences on deployment, regulatory aspects and in particular spectrum management and research;

(f) cooperation on joint research projects in the area of information and communications technologies;

(g) security aspects of information and communications technologies as well as fighting cyber crime;

(h) conformity assessment of telecommunications, including radio equipment;

(i) cooperation on broadband network development;

(j) exchange of information on competition policy of information and communications technologies.

42 ARTIKLA

Audiovisuaalinen ala ja viestimet

Osapuolet edistävät, tukevat ja helpottavat asiaankuuluvien elinten ja toimijoiden välistä yhteydenpitoa, yhteistyötä ja vuoropuhelua audiovisuaalialalla sekä viestintien alalla. Ne sopivat aloittavansa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun kyseisillä aloilla.

43 ARTIKLA

Tiede- ja teknologiyhteistyö

1. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä tieteellisen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen (TTK) alalla molemmille tärkeillä ja hyödyllisillä osa-alueilla.

2. Yhteistyön tavoitteina on:

a) edistää tieteeseen ja teknologiaan liittyvien tietojen ja osaamisen vaihtoa ja jakamista muun muassa politiikkojen ja ohjelmien toteuttamisen osalta,

b) edistää tutkimuskumppanuuksia osapuolten tiedeyhteisöjen, tutkimuskeskusten, yliopistojen ja teollisuuden välillä,

c) edistää tutkijoiden koulutusta ja liikkuvuutta,

d) kannustaa osapuolten korkeakoulujen, tutkimuskeskusten ja teollisuuden, myös pienten ja keskisuurten yritysten, osallistumista toisen TTK-ohjelmiin.

3. Yhteistyön muotoja voivat olla yhteiset

ARTICLE 42

Audiovisual and media

The Parties will encourage, support and facilitate exchanges, cooperation and dialogue between their relevant institutions and agents in the areas of audiovisual and media. They agree to establish a regular policy dialogue in these areas.

ARTICLE 43

Scientific and technological cooperation

1. The Parties agree to cooperate in the field of scientific research and technological development (RTD) in areas of mutual interest and benefit.

2. The aims of such cooperation shall be to:

(a) encourage exchanges of information and sharing of know-how on science and technology, including on the implementation of policies and programmes;

(b) promote research partnerships between the Parties' scientific communities, research centres, universities and industry;

(c) promote training and mobility of researchers;

(d) encourage the participation of their respective higher education institutions, research centres and industry, including small and medium-sized enterprises in their respective RTD programmes.

3. Cooperation may take the form of joint

tutkimushankkeet sekä tutkijoiden vaihto, ta-
paamiset ja koulutus kansainvälisten koulu-
tus-, liikkuvuus- ja vaihto-ohjelmien avulla
tutkimustulosten, osaamisen ja parhaiden
toimintatapojen levittämiseksi mahdollisim-
man laajalle.

4. Nämä yhteistyöhankkeet toteutetaan mo-
lempien osapuolten lakeja ja asetuksia nou-
dattaen. Ne perustuvat vastavuoroisuuden,
oikeudenmukaisen kohtelun ja molemmin-
puolisen edun periaatteisiin ja varmistavat tel-
lis- ja tekijänoikeuksien tehokkaan suojan.

5. Osapuolet sopivat pyrkivänsä kaikkiin ta-
voihin tiedottamaan yleisesti omien tiede- ja
teknologiayhteistyöohjelmiansa tarjoamista
mahdollisuuksista.

research projects and exchanges, meetings
and training of researchers through interna-
tional training and mobility schemes and ex-
change programmes, providing for the max-
imum dissemination of the results of re-
search, learning and best practices.

4. These cooperation activities shall be in
accordance with the laws and regulations of
both parties. They are based on the principles
of reciprocity, fair treatment and mutual ben-
efit, and ensure an effective protection of in-
tellectual property.

5. The Parties agree to make all efforts to
increase public awareness about possibilities
offered by their respective programmes for
science and technology cooperation.

44 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään energia-
alan yhteistyötä tavoitteenaan

a) parantaa energiavarmuutta monipuolis-
tamalla energian tarjontaa ja kehittämällä uu-
sia, kestäviä, innovatiivisia ja uusiutuvia
energian muotoja, joihin kuuluvat muun mu-
assa biopolttoaineet ja biomassassa sekä tuuli-,
aurinko- ja vesivoima, ja tukemaan sellaisen
tarkoituksenmukaisen toimintapolitiikan ke-
hittämistä, jolla luodaan investointeja tukevat
olosuhteet sekä tasapuoliset toimintaedelly-
tykset uusiutuville energialähteille, sekä edis-
tämään uusiutuvien energialähteiden sisällyt-
tämistä asiaankuuluviin politiikanaloihin,

b) saavuttaa energiankäytössä järkevä taso
sekä tarjonnan että kysynnän suhteen edistä-
mällä energiatehokkuutta energian tuotannos-
sa, siirrossa, jakelussa ja käytössä,

c) edistää ydinturvallisuutta, ydinmateriaa-
lien leviämisen estämistä ja ydinmateriaalien
valvontaa koskevien kansainvälisesti hyväk-
syttyjen standardien soveltamista,

d) edistämään energian kestävään tuotan-
toon ja käyttöön tarkoitettun teknologian siir-
toa,

e) edistää valmiuksien parantamista ja hel-
pottaa investointeja alalla avointen, syrjimät-
tömien ja markkinalähtöisten sääntöjen poh-
jalta.

2. Tätä varten osapuolet sopivat edistävänsä
niitä vastavuoroisesti hyödyttäviä yhteyksiä

ARTICLE 44

Energy

1. The Parties shall endeavour to enhance
cooperation in the energy sector with a view to:

(a) enhancing energy security including by
diversifying energy supplies and developing
new, sustainable, innovative and renewable
forms of energy, including, inter alia, biofu-
els and biomass, wind and solar energy as
well as hydro power generation and support-
ing the development of appropriate policy
frameworks to create favourable conditions
for investment and a level playing field for
renewable energy and its integration into rel-
evant policy areas;

(b) achieving rational use of energy with
contributions from both supply and demand
sides by promoting energy efficiency in en-
ergy production, transportation, distribution
and end use;

(c) promoting the application of interna-
tionally recognised standards of nuclear safe-
ty, security, non proliferation and safeguards;

(d) fostering the transfer of technology
aimed at sustainable energy production and
use;

(e) enhancing capacity-building and faci-
ilitating investment in the field based on tran-
sparent, non discriminatory, market-
compatible rules;

2. To these ends, the Parties agree to pro-
mote contacts and joint research to mutual
benefit of the Parties particularly through rel-

ja yhteistä tutkimusta erityisesti keskeisten alueellisten ja kansainvälisten kehysten puitteissa. Ottaen huomioon 43 artiklan sekä Johannesburgissa vuonna 2002 pidetyssä kestävä kehityksen huippukokouksessa tehdyt päätelmät osapuolet panevat merkille tarpeen käsitellä kohtuuhintaan saatavilla olevien energiapalvelujen ja kestävä kehityksen välisiä yhteyksiä. Näitä toimia voidaan edistää yhdessä kestävä kehityksen huippukokouksessa käynnistetyn Euroopan unionin energia-aloitteen kanssa.

3. Ydinmateriaalien kauppaa koskevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen määräykset. Tarvittaessa siihen sovelletaan Euroopan atomienergiayhteisön ja Mongolian välillä tehtävän erityissopimuksen määräyksiä.

45 ARTIKLA

Liikenne

1. Osapuolet sopivat tekevänsä liikennepolitiikan keskeisillä osa-alueilla yhteistyötä, jonka tavoitteena on parantaa sijoitusmahdollisuuksia, helpottaa tavaroiden ja matkustajien liikkuvuutta, edistää lentoturvallisuutta ja ilmailun turvatoimia, torjua piratismia, edistää ympäristönsuojelua ja parantaa liikennejärjestelmien tehokkuutta.

2. Osapuolten tämän alan yhteistyöllä pyritään edistämään

a) tietojenvaihtoa osapuolten liikennepolitiikoista ja -käytänteistä erityisesti kaupunkija maaseutuliikenteen, lentoliikenteen, liikenteen logistiikan, multimodaaliverkkojen yhteenliitettävyyden ja yhteentoimivuuden sekä teiden, rautateiden ja lentoasemien hallinnon osalta,

b) satelliittinavigointijärjestelmää ja ennen kaikkea sääntelyn, tuotannonalan ja markkinoiden kehittämiseen liittyviä keskinäistä etua koskevia kysymyksiä; tältä osin huomioidaan eurooppalaiset maailmanlaajuiset satelliittinavigointijärjestelmät EGNOS ja Galileo,

c) lentoliikennepalveluja koskevaa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena on tarkastella suhteiden kehittämistä aloilla, joihin kuuluvat lentoturvallisuus ja ilmailun turvatoimet, ympäristövaikutukset, lennonjohto, kilpailulainsäädännön ja taloussäännösten soveltaminen

evant regional and international frameworks. With reference to Article 43 and the conclusions of the World Summit on Sustainable Development (WSSD), which took place in Johannesburg in 2002, the Parties note the need to address the links between affordable access to energy services and sustainable development. These activities can be promoted in cooperation with the European Union Energy Initiative, launched at the WSSD.

3. Trade in nuclear materials will be conducted in accordance with the provisions of the Treaty establishing the European Atomic Energy Community. If necessary, trade in nuclear materials shall be subject to the provisions of a specific Agreement to be concluded between the European Atomic Energy Community and Mongolia.

ARTICLE 45

Transport

1. The Parties agree to cooperate in relevant areas of transport policy with a view to improving investment opportunities and the movement of goods and passengers, promoting aviation safety and security, combating piracy, protecting the environment protection, and increasing the efficiency of their transport systems.

2. Cooperation between the Parties in this area shall aim to promote:

(a) exchanges of information on their respective transport policies and practices, especially regarding urban and rural transport, aviation, transport logistics and the interconnection and interoperability of multimodal transport networks as well as the management of road, railways and airports;

(b) matters pertaining to satellite navigation with a focus on regulatory, industrial, and market development issues of mutual benefit. In this regard, consideration will be paid to the European global satellite navigation systems EGNOS and Galileo;

(c) a dialogue in the field of air transport services with a view to examine the development of relations in areas such as aviation safety, security, environment, air traffic management, application of competition law and economic regulation of the air transport in-

lentoliikennealaan lainsäädännön lähentämisen tukemiseksi ja liiketoiminnan esteiden poistamiseksi; kummallekin osapuolelle tärkeitä siviili-ilmailun yhteistyöhankkeita olisi edistettävä; osapuolet selvittävät tältä pohjalta mahdollisuuksia tiiviimpään yhteistyöhön siviili-ilmailun alalla,

d) liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä,

e) turvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevien standardien ja määräysten täytäntönpäytä erityisesti lentoliikenteen osalta alan kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti,

f) asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla tehtävää yhteistyötä, jolla pyritään kehittämään kansainvälisten säännösten täytäntönpäytä ja saavuttamaan tässä artiklassa esitetyt tavoitteet.

46 ARTIKLA

Koulutus ja kulttuuri

1. Osapuolet sopivat edistävänsä koulutus- ja kulttuuriyhteistyötä moninaisuutta kunnioittaen lisätäkseen kulttuuriensa vastavuoroista ymmärtämystä ja tuntemusta. Tätä varten ne tukevat ja edistävät omien kulttuuri-instituuttien ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa.

2. Osapuolet pyrkivät toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä edistääkseen kulttuurivaihtoa ja toteuttaakseen kulttuurin eri osaluoiisiin liittyviä yhteisiä aloitteita, joihin kuuluu myös kulttuuriperinnön suojelemiseksi tehtävä kulttuurien monimuotoisuuteen liittyvä yhteistyö.

3. Osapuolet sopivat keskustelewansa ja tekevänsä yhteistyötä asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla, kuten YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestössä (Unesco), pyrkiiäkseen yhteisiin tavoitteisiin ja edistääkseen kulttuurien monimuotoisuutta ja kulttuuriperinnön suojeleluu. Kulttuurien monimuotoisuuden edistämiseksi osapuolet sopivat myös edistävänsä kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä 20 päivänä lokakuuta 2005 hyväksytyn Unescon yleissopimuksen ratifiointia ja täytäntönpäytä.

4. Osapuolet kiinnittävät lisäksi huomiota toimenpiteisiin, joilla pyritään luomaan yhteyksiä osapuolten erityisvirastojen välille ja

dustry, with a view of supporting regulatory approximation and removal of obstacles to doing business. Civil aviation cooperation projects of mutual interest should be further promoted. On this basis, the Parties will explore the possible scope for closer cooperation in the area of civil aviation;

(d) reduction of greenhouse gas emissions from the transport sector;

(e) the implementation of security, safety and environmental standards, notably as regards aviation, in line with the relevant international conventions;

(f) cooperation in the appropriate international fora aiming to ensure better enforcement of international regulations and to pursue the objectives laid down in this Article.

ARTICLE 46

Education and culture

1. The Parties agree to promote education and cultural cooperation that duly respects their diversity, in order to increase mutual understanding and the knowledge of their respective cultures. To this end the Parties will support and promote the activities of their cultural institutes and civil society.

2. The Parties endeavour to take appropriate measures to promote cultural exchanges and carry out joint initiatives in various cultural spheres including cooperation in heritage conservation with respect to cultural diversity.

3. The Parties agree to consult and cooperate in relevant international fora, such as UNESCO, in order to pursue common objectives and promote cultural diversity as well as the protection of cultural heritage. With regard to cultural diversity, the Parties also agree to promote the ratification and implementation of the UNESCO Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, adopted on 20 October 2005.

4. The Parties shall furthermore place emphasis on measures designed to create links between their respective specialist agencies

edistämään tietojen, osaamisen, opiskelijoiden, asiantuntijoiden, nuorison ja nuorisotyöntekijöiden sekä teknisten resurssien vaihtoa hyödyntäen tässä järjestelyjä, joita Euroopan unionin ohjelmat tarjoavat koulutuksen ja kulttuurin alalla Aasiassa, sekä osapuolten alalla hankkimaa kokemusta. Osapuolet myös sopivat edistävänsä korkeakouluille suunnattujen relevanttien ohjelmien, kuten Erasmus Mundus -ohjelma, toteutusta edistääkseen korkeakoulujen yhteistyötä ja uudenaikais- taakseen korkeakoulutusta sekä rohkaistakseen akateemista liikkuvuutta.

47 ARTIKLA

Ympäristö, ilmastonmuutos ja luonnonvarat

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että luonnonvaroja ja biologista monimuotoisuutta on suojeltava ja hallinnoitava kestävällä tavalla, sillä ne muodostavat perustan nykyisen sukupolven ja tulevien sukupolvien kehitykselle.

2. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämän alan yhteistyöllä edistetään kestävään kehitykseen tähtäävää ympäristön suojelua ja parantamista. Maailman kestävä kehityksen huippukokouksen päätelmät ja relevanttien monenvälisen ympäristösopimusten täytäntöönpano otetaan huomioon kaikissa osapuolten tämän sopimuksen mukaisesti toteutetuissa toimissa.

3. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ilmastonmuutoksen alalla sopeutuakseen ilmastonmuutoksen kielteisiin seurauksiin, vähentääkseen kasvihuonepäästöjä ja saattaakseen taloutensa kestäväälle vähähiilisen kasvun uralle. Tässä yhteydessä osapuolet tarkastelevat hiilidioksidimarkkinamekanismin käyttöä.

4. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä varmistaakseen kaupp- ja ympäristöpolitiik- kujen keskinäisen vaikuttavuuden ja ympäris- tökysymysten sisällyttämisen kaikkiin yhteis- työn aloihin.

5. Osapuolet pyrkivät jatkamaan ja vahvis- tamaan yhteistyötään alueellisissa ympäris- tönsuojeluohjelmissa erityisesti seuraavilla osa-alueilla:

a) toimet, joilla edistetään ympäristötietoi- suutta ja paikallistason osallistumista ja joihin

and to encourage exchanges of information, know how, students, experts, youth and youth workers and technical resources, taking advantage of the facilities offered by European Union programmes in Asia in the area of education and culture as well as the experience that both Parties have acquired in this area. Both sides also agree to promote the implementation of relevant programmes for higher education such as the Erasmus Mundus programme with a view to promoting co- operation and modernisation in higher educa- tion, and to encourage academic mobility.

ARTICLE 47

Environment, climate change and natural resources

1. The Parties agree on the need to con- serve and manage in a sustainable manner natural resources and biological diversity as a basis for the development of current and fu- ture generations.

2. The Parties agree that cooperation in this area shall promote the conservation and im- provement of the environment in pursuit of sustainable development. The outcome of the World Summit on Sustainable Development and the implementation of relevant multilat- eral environmental agreements shall be taken into account in all activities undertaken by the Parties under this Agreement.

3. The Parties agree to cooperate in the area of climate change in order to adapt to the negative effects of climate change, to miti- gate greenhouse gas emissions and to set their economies on sustainable low carbon growth paths. In this context, the Parties will explore the use of carbon market mecha- nisms.

4. The Parties agree to cooperate with a view to enhancing the mutual effectiveness of trade and environment policies, and the in- tegration of environmental considerations in- to all sectors of cooperation.

5. The Parties endeavour to continue and strengthen their cooperation in regional pro- grammes on protection of the environment, specifically as regards:

(a) promoting environmental awareness and enhanced local participation, including

kuuluvat muun muassa paikallis- ja alkupe-
räisyhteisöjen osallistuminen ympäristönsuo-
jeluun ja kestävä kehityksen edistämiseen,

b) ilmastomuutoksen torjunta, erityisesti
puuttuminen sen seurauksiin ympäristölle ja
luonnonvaroilta,

c) valmiuksien kehittäminen monenvälisiin
ympäristösopimuksiin, mukaan luettuina bio-
diversiteettiä ja bioturvallisuutta sekä kemial-
lisia vaaroja koskevat sopimukset, osallistu-
mista ja niiden täytäntöönpanoa varten,

d) ympäristöteknologioiden ja ympäristöy-
stävällisten tuotteiden ja palvelujen edistämi-
nen ja käyttäminen myös sääntelyn ja ekolo-
gisesti kestävien välineiden avulla;

e) metsähallinnon parantaminen, laittomien
hakkuiden ja niihin liittyvän kaupan torjumi-
nen sekä kestävä metsänhoidon edistäminen,

f) rajojen yli tapahtuvan kiinteiden ja vaa-
rallisten jätteiden sekä elävien muunnettujen
organismien laittoman kuljetuksen estäminen,

g) ilmanlaadun parantaminen, ympäristön
kannalta kestävä jätehuolto, kestävä vesivaro-
jen hallinnointi ja kemikaalien hallinta sekä
kestävä kulutuksen ja tuotannon edistämi-
nen,

h) maaperän suojelu ja säilyttäminen sekä
kestävä maankäyttö,

i) kansallispuistojen hyvä hallinto sekä bio-
logisesti monimuotoisten alueiden ja herkkien
ekosysteemien määrittäminen ja suojelu siten,
että otetaan asianmukaisesti huomioon näillä
alueilla tai niiden lähellä elävät paikallis- ja
alkuperäisyhteisöt.

6. Osapuolet edistävät toistensa osallistu-
mista omiin ympäristöohjelmiinsa ohjelmien
erityisehtojen mukaisesti:

a) perustetaan seurantaverkko vesivaranol-
le ja sen uudenaikaistamiselle;

b) otetaan käyttöön teknologiaa suolan
poistamiseksi vedestä ja veden käyttämiseksi
uudelleen;

c) kehitetään luontomatkailua.

48 ARTIKLA

*Maatalous, kotieläintalous, kalatalous ja
maaseudun kehittäminen*

Osapuolet sopivat edistävänsä maataloutta,
kotieläintaloutta, kalataloutta ja maaseudun

participation of indigenous and local com-
munities, in environmental protection and
sustainable development efforts;

(b) tackling climate change in particular as
regards impacts on environment and natural
resources;

(c) capacity building for participating in
and implementing multilateral environment
agreements including biodiversity and bi-
osafety and chemical hazards;

(d) promoting and deploying environmen-
tal technologies, products and services, in-
cluding through the use of regulatory and
ecologically sound instruments;

(e) improved forest governance including
combating illegal logging and associated
trade and the promotion of sustainable forest
management;

(f) prevention of illegal transboundary
movement of solid and hazardous waste and
products of living modified organisms;

(g) improving ambient air quality, envi-
ronmentally sound management of waste,
sustainable water resource management and
chemicals management, and promoting sus-
tainable consumption and production;

(h) protection and conservation of soils and
sustainable land management;

(i) effective management of national parks
and the designation and protection of areas of
biodiversity and fragile ecosystems, with due
regard for local and indigenous communities
living in or near these areas.

6. The Parties shall encourage mutual ac-
cess to their programmes in this field, in ac-
cordance with the specific terms of such pro-
grammes:

(a) establishment of the monitoring net-
work for water reserve and its modernization;

(b) introduction of technology for water
desalination and re-usage;

(c) development of eco-tourism.

ARTICLE 48

*Agriculture, livestock, fisheries and rural de-
velopment*

The Parties agree to encourage dialogue in
agriculture, livestock, fisheries and rural de-

kehittämistä koskevaa vuoropuhelua. Osapuolet vaihtavat tietoja ja kehittävät suhteitaan seuraavilla osa-alueilla:

a) maatalouspolitiikka ja elintarviketuotannon ja maatalouden yleiset kansainväliset näkymät,

b) mahdollisuudet edistää kasvien, eläinten, karjan ja niistä saatujen tuotteiden kauppaa maaseudun kevyen teollisuuden kehittämissiksi,

c) eläinten ja karjan hyvinvointi,

d) maaseudun kehittämisspolitiikka,

e) kokemustenvaihto ja paikallisten toimijoiden tai talouden toimijoiden yhteistyöverkostot erityisesti tutkimuksen ja teknologiansiirron kaltaisilla aloilla,

f) kasveihin, eläimiin ja karjaan sovellettava terveys- ja laatu- ja laatupolitiikka sekä erityisesti suojatut maantieteelliset merkinnät,

g) kansainvälisille maatalousjärjestöille toimitetut yhteistyöehdotukset ja aloitteet,

h) kestävän ja ympäristöystävällisen maatalouden kehittäminen, johon sisältyy muun muassa kasvintuotanto, biopolttoaineet ja bioteknologian siirto,

i) kasvilajikkeiden suojaaminen, kylvöteknologia, maatalousbiotekniikka,

j) maataloutta ja kotieläintaloutta koskevien tietokantojen ja -verkkojen kehittäminen,

k) maatalous- ja eläinlääkintäalan koulutus.

velopment. The Parties will exchange information and develop relationships on:

(a) agricultural policy and international food and agricultural outlook in general;

(b) the possibilities for facilitating trade in plants, animals, livestock and their products, in view of the further development of light industries in the rural sector;

(c) animal and livestock welfare;

(d) rural development policy;

(e) exchange of experience and cooperation networks between local agents or economic operators in particular areas such as research and technology transfer;

(f) health and quality policy on plant, animal and livestock, in particular Protected Geographical Indications;

(g) cooperation proposals and initiatives submitted to international agricultural organizations;

(h) the development of sustainable and environmentally-friendly agriculture including crop production, bio-fuel and the transfer of bio-technology;

(i) plant variety protection, seed technology, agricultural biotechnology;

(j) the development of databases and information network on agriculture and livestock;

(k) training on agriculture and veterinary sector.

49 ARTIKLA

Terveys

1. Osapuolet sopivat tekensä terveysalan yhteistyötä, joka käsittää terveydenhuoltojärjestelmän uudistamisen, merkittävät tartuntataudit ja muut terveysuhkat, tarttumattomat taudit sekä kansainväliset terveyssopimukset; yhteistyön tavoitteena on terveyden edellytysten parantaminen ja kansanterveyden tason nostaminen.

2. Yhteistyö toteutetaan ensi sijassa seuraavilla tavoilla:

a) kattavat ohjelmat, joilla pyritään terveydenhuoltoalan järjestelmälliseen uudistamiseen ja joka kattaa muun muassa terveydenhoitojärjestelmien, terveyspalvelujen, terveyden edellytysten ja terveystiedon kehittämi-

ARTICLE 49

Health

1. The Parties agree to cooperate in the health sector covering the areas of health system reform, major communicable diseases and other health threats, non-communicable diseases, and international health agreements with a view to improving health conditions and raising the level of public health.

2. Cooperation shall take place mainly through:

(a) comprehensive programmes aimed at systemic reform of the health sector, including the improvement of health systems, health services, health conditions and health information;

sen,

b) epidemiologiaan liittyvät yhteiset toimet, joihin kuuluu myös yhteistyö lintuinfluenssan ja pandeemisen influenssan kaltaisten terveysuhkien ja tärkeimpien tartuntatautien ennaltaehkäisyssä,

c) tarttumattomien tautien ehkäisy ja torjunta vaihtamalla tietoja ja hyviä toimintatapoja, edistämällä terveitä elämäntapoja ja puuttamalla tärkeimpiin terveyteen vaikuttaviin tekijöihin kuten ravintoon ja huume-, alkoholi- ja tupakkariippuvuuteen.

d) kansainvälisten terveyssovimusten täytäntöönpano, kuten tupakoinnin torjuntaa koskevan puitesopimuksen ja kansainvälisen terveys säännösten täytäntöönpano.

(b) joint activities on epidemiology, including collaboration in the early prevention of health threats such as avian and pandemic influenza and other major communicable diseases;

(c) prevention and control of non-communicable diseases through exchange of information and good practices, promoting healthy lifestyle, addressing major health determinants such as nutrition, addiction to drugs, alcohol, tobacco;

(d) promoting the implementation of international health agreements, such as the Framework Convention on Tobacco Control and the International Health Regulations.

50 ARTIKLA

Työllisyys- ja sosiaaliasiat

1. Osapuolet sitoutuvat globalisaation sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi lisäämään yhteistyötä työllisyys- ja sosiaaliasioissa, myös alueellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden alalla sekä työterveyttä ja -turvallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisarvoista työtä koskevissa asioissa.

2. Osapuolet vahvistavat, että on tarpeen tukea sellaista globalisaatioprosessia, joka on kaikkia hyödyttävää sekä edistää täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä ihmisarvoista työtä olennaisena osana kestäväää kehitystä ja köyhyyden vähentämistä YK:n yleiskokouksen 24 päivänä lokakuuta 2005 antaman päätöslauselman 60/1 (kestävän kehityksen huippukokouksen päätösasiakirja) ja YK:n talous- ja sosiaalineuvoston korkean tason osuudessa heinäkuussa 2006 hyväksytyn ministerijulistuksen (YK:n talous- ja sosiaalineuvoston asiakirja E/2006/L.8, 5.7.2006) mukaisesti. Osapuolet ottavat huomioon taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilanteensa erityispiirteet ja keskinäiset eroavuudet.

3. Osapuolet uudistavat sitoutumisensa kansainvälisesti hyväksytyjen keskeisten työ- ja yhteiskuntanormien, jotka on vahvistettu erityisesti vuonna 1998 annetussa työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskevassa ILO:n julistuksessa ja vuonna 2008 hyväksytyssä sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevassa ILO:n julistuksessa, täysimääräiseen noudattamiseen ja tehokkaaseen

ARTICLE 50

Employment and social affairs

1. The Parties agree to enhance cooperation in the field of employment and social affairs, including cooperation on regional and social cohesion, health and safety at the workplace, gender equality and decent work, with a view to strengthening the social dimension of globalisation.

2. The Parties reaffirm the need to support the process of globalisation which is beneficial to all and to promote full and productive employment and decent work as a key element of sustainable development and poverty reduction, as endorsed by UN General Assembly Resolution 60/1 of 24 October 2005 (World Summit Outcome) and the Ministerial Declaration of the High Level Segment of the UN Economic and Social Council of July 2006 (UN Economic and Social Council E/2006/L.8 of 5 July 2006). The Parties shall take into account the respective characteristics and diverse nature of their economic and social situations.

3. The Parties reaffirm their commitments to fully respect and effectively implement internationally recognised core labour and social standards, as laid down in particular in the 1998 ILO Declaration on Fundamental Rights and Principles at Work and in the 2008 ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalisation. The implementation of relevant multilateral social and labour

täytäntöönpanoon. Monenvälisten yhteiskunta- ja työelämää koskevien sopimusten täytäntöönpano on otettava huomioon kaikissa osapuolten tämän sopimuksen mukaisesti toteuttamissa toimissa. Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja antavansa teknistä apua tarpeen mukaan tarkoituksenaan ratifioida ja panna tehokkaasti täytäntöön kaikki vuonna 1998 annetun ILO:n julistuksen kattamat ILO:n yleissopimukset ja muut relevantit yleissopimukset.

4. Yhteistyömuotoihin voi sisältyä muun muassa erityisohjelmia ja -hankkeita yhteisen sopimuksen mukaisesti, vuoropuhelu sekä kahden- tai monenvälinen yhteistyö, esimerkiksi ILO:ssa, ja siihen liittyvät aloitteet yhteisen edun mukaisilla aloilla.

51 ARTIKLA

Tilastointi

1. Osapuolet sopivat edistävänsä tilastointimenetelmien ja -käytäntöjen yhdenmukaistamista, myös tilastotietojen keruuta ja leviytystä, jotta osapuolet voivat vastavuoroisesti hyväksytyin perustein käyttää tavara- ja palvelukaupan tilastoja sekä yleisemmin muiden sellaisten tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien alojen tilastoja, joille tilastotietojen keruu, käsittely, analysointi ja levitys soveltuu.

2. Osapuolet sopivat edistävänsä suorien yhteyksien luomista toimivaltaisten viranomaisten välille, jotta voidaan lisätä ystävällismielistä yhteistyötä tilastoalalla, parantaa tilastokeskusten valmiuksia uudenaikaistamalla tilastojärjestelmää ja parantamalla sen laatua, kehittää henkilöresursseja, tarjota koulutusta asiaankuuluvilla aloilla ja tukea kansallisia tilastojärjestelmiä, jotka on järjestetty kansainvälisesti vahvistettujen käytäntöjen mukaisesti, sekä tarvittavia infrastruktuureja.

3. Yhteistyö kattaa molemmille tärkeät osat, ja sen painopisteitä ovat

I. Taloustilastot:

- a. Kansantalouden tilinpito
- b. Yritystoiminnan tilastot ja toimiluvat
- c. Maataloutta/maanviljelyä, karjanhoitoa ja maaseudun kehittämistä koskevat tilastot
- d. Ympäristö ja mineraalivaranto
- e. Teollisuus

agreements shall be taken into account in all activities undertaken by the Parties under this Agreement. The Parties agree to cooperate and to provide technical assistance as appropriate with a view to ratifying and effectively implementing all ILO conventions covered by the 1998 ILO Declaration and other relevant conventions.

4. The forms of cooperation may include, inter alia, specific programs and projects, as mutually agreed, as well as dialogue, cooperation and initiatives on topics of common interest at bilateral or multilateral level, such as the ILO.

ARTICLE 51

Statistics

1. The Parties agree to promote the harmonisation of statistical methods and practice including the gathering and dissemination of statistics, thus enabling them to use, on a mutually acceptable basis, statistics on trade in goods and services and, more generally, on any other area covered by this agreement which lends itself to statistical collecting, processing, analyzing and disseminating.

2. The Parties agree to promote the establishment of direct contact between the relevant authorities with a view to: strengthening friendly cooperation in the field of statistics; strengthening capacity building of the statistical bodies by modernising and improving the quality of the statistical system; strengthening human resources; training in all relevant areas; and supporting the National Statistical Systems organised in accordance with internationally established practices, including the necessary infrastructures.

3. The cooperation shall cover fields of mutual interest with emphasis on

I. Economic Statistics:

- a. National Accounts
- b. Business statistics and registration
- c. Statistics of agriculture / farming, animal husbandry, rural development
- d. Environment and mineral reserve
- e. Industry

- f. Tavaroiden ja palvelujen ulkomaankauppa
- g. Tukku- ja vähittäiskaupan tilastot
- h. Tarkistamispolitiikka
- i. Elintarviketurva
- j. Maksutase
- II. Sosiaalialan tilastot:
- a. Sukupuoltilastot
- b. Muuttoliiketilastot
- c. Kulutustutkimus
- III. Tietotekniikka
- a. Kokemustenvaihto sähköisistä välineistä saaduista kokemuksista ja menetelmistä tietoturvan, tietojen suojaamisen, säilyttämisen ja yksityisyyden varmistamiseksi
- b. Kokemustenvaihto kuluttajille tarkoitettujen sellaisten verkkotietokantojen perustamisesta, joiden lähtökohtana on käyttäjäystävällinen verkkosivusto, ja tämän alan koulutus
- c. Mongolian tilastokeskuksen tietotekniikan asiantuntijoiden tukeminen tietokannan perustamisessa
- d. Yhteistyö käyttäjien kouluttamisessa tietokannan käyttöön.

- f. Foreign trade in goods and services
- g. Statistics of wholesale and retail trade
- h. Revision policy
- i. Food security
- j. Balance of payments
- II. Social Statistics:
- a. Gender statistics
- b. Migration statistics
- c. Household survey
- III. Information technology
- a. Exchange of experiences on electronic technology and methodology for provision of information security, protection, storage and privacy and introduction of these experiences
- b. Exchange of experiences on establishing of online database for consumers based on the user friendly website and training in this area
- c. Support the IT specialists of the National Statistics Office of Mongolia in establishing the information database
- d. Cooperation on engagement with users in educating them about the information database

52 ARTIKLA

Kansalaisyhteiskunta

1. Osapuolet tunnustavat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan, erityisesti akateemisten yhteisöjen, roolin tämän sopimuksen mukaisessa vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessissa ja sen mahdollisen panoksen tähän prosessiin, ja ne sopivat edistävänsä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää vilkasta vuoropuhelua ja sen tosiasiallista osallistumista vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessiin.
2. Jollei osapuolten oikeudellisista ja hallinnollisista säännöksistä ja määräyksistä muuta johdu, järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta voi
- a) osallistua kansalliseen päätöksentekoon demokratian periaatteiden mukaisesti,
- b) saada tietoja kehitys- ja yhteistyöstrategioista ja alakohtaisista politiikoista sekä osallistua neuvotteluihin kehitysprosessin kaikissa eri vaiheissa erityisesti sitä koskevilla aloilla,
- c) saada keskeisillä aloilla rahoitustukea,

ARTICLE 52

Civil society

1. The Parties recognise the role and potential contribution of organised civil society, especially academics, in the dialogue and cooperation process under this Agreement and agree to promote effective dialogue with organised civil society and its effective participation.
2. Subject to the legal and administrative provisions of each Party, organised civil society may:
- (a) participate in the policy-making process at country level, according to democratic principles;
- (b) be informed of and participate in consultations on development and cooperation strategies and sectoral policies, particularly in areas concerning it, including all stages of the development process;
- (c) receive financial resources, insofar as

HE 61/2015 vp

jos kummankin osapuolen sisäiset säännöt sen sallivat, sekä valmiuksien kehittämiseen tarkoitettua tukea,

d) osallistua yhteistyöohjelmien toteuttamiseen sitä koskevilla aloilla.

53 ARTIKLA

Valtion ja julkishallinnon nykyaikaistamista koskeva yhteistyö

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä julkishallinnon uudistamiseksi. Tämän alan yhteistyössä keskitytään seuraaviin seikkoihin:

- a) organisatorisen tehokkuuden parantaminen,
- b) hallintoelinten palvelutarjonnan tehostaminen;
- c) julkisten resurssien avoimen hallinnoinnin ja vastuuvollisuuden varmistaminen,
- d) lainsäädäntökehyksen ja institutionaalisen rakenteen parantaminen,
- e) valmiuksien kehittäminen politiikan suunnittelua ja toteuttamista varten (julkisten palvelujen tarjonta, talousarvion laatiminen ja toteuttaminen, lahjonnan torjunta),
- f) oikeuslaitoksen kehittäminen, ja
- g) turvallisuusjärjestelmän uudistaminen.

54 ARTIKLA

Yhteistyö katastrofiriskien hallinnassa

1. Osapuolet sopivat lisäävänsä katastrofiriskien hallintaa koskevaa yhteistyötä, jonka puitteissa kehitetään ja toteutetaan jatkuvasti toimenpiteitä, joilla pyritään vähentämään luonnonkatastrofeista yhteiskunnalle aiheutuvia riskejä ja hoitamaan luonnonkatastrofien seurauksia kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Vaaroja ja riskejä torjuttaessa ja ennalta ehkäistäessä sekä luonnonkatastrofien riskejä ja alttiutta niille vähennettäessä olisi korostettava ennaltaehkäiseviä toimia ja ennakoivaa lähestymistapaa.

2. Tämän alan yhteistyössä keskitytään seuraaviin osa-alueisiin:

- a) katastrofiriskien vähentäminen tai ennaltaehkäisy ja seurausten lieventäminen,
- b) tietojen hallinta, innovaatiot, tutkimus ja

the internal rules of each Party so allow, and capacity building support in critical areas;

(d) participate in the implementation of co-operation programmes in the areas that concern it.

ARTICLE 53

Cooperation on the modernisation of the state and public administration

The Parties agree to cooperate with a view to the modernisation of the public administration. Cooperation in this area shall focus on:

- (a) improving organisational efficiency;
- (b) increasing institutions' effectiveness in service delivery;
- (c) ensuring transparent management of public resources and accountability;
- (d) improving the legal and institutional framework;
- (e) building capacities for policy design and implementation (public service delivery, budget composition and execution, anti-corruption);
- (f) reinforcing the judiciary systems; and
- (g) reforming the security system.

ARTICLE 54

Cooperation on the disaster risk management (DRM)

1. The Parties agree to increase cooperation on DRM in the continuous development and implementation of measures to reduce the risk of communities and manage the consequence of natural disasters across all levels of society. Preventive actions and a proactive approach in dealing with hazards and risks with reducing risks and vulnerabilities to natural disasters, should be given emphasis.

2. Cooperation in this area shall focus on the following program elements:

- (a) disaster risk reduction or prevention and mitigation;
- (b) knowledge management, innovation,

koulutus turvallisuuskulttuurin ja selviytymisvalmiuksien kehittämiseksi kaikilla tasoilla,

- c) valmiustoimet,
- d) katastrofinhallintaan liittyvät menettelytavat, institutionaaliset valmiudet ja yhteisymmärryksen luominen,
- e) katastrofitoimet,
- f) katastrofiriskien arviointi ja seuranta.

research, and education to build a culture of safety and resilience at all levels;

- (c) disaster preparedness;
- (d) policy, institutional capacity and consensus building for disaster management;
- (e) disaster response;
- (f) disaster risks assessment and monitoring.

VII OSASTO

YHTEISTYÖMUODOT

55 ARTIKLA

Yhteistyöresurssit ja taloudellisten etujen suojaaminen

1. Osapuolet sopivat antavansa omien resurssiensa ja säännönsä sallimissa rajoissa käyttöön asianmukaiset resurssit, myös rahoitusvarat, tässä sopimuksessa vahvistettujen yhteistyötavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Osapuolet sopivat edistävänsä sellaisen vastavuoroisen teknisen ja hallinnollisen avun kehittämistä ja täytäntöönpanoa, jolla pyritään osapuolten taloudellisten etujen tehokkaaseen suojaamiseen kehitysavun alalla ja muiden rahoitettujen yhteistyötoimien osalta. Osapuolet vastaavat nopeasti vastavuoroista hallinnollista apua koskeviin pyyntöihin, joita esittävät toisen osapuolen oikeus- ja/tai tutkintaviranomaiset ja joiden tarkoituksena on tehostaa petosten ja sääntöjenvastaisuuksien torjuntaa.

3. Osapuolet kannustavat Euroopan investointipankkia jatkamaan toimintaansa Mongoliassa omien menettelyjensä ja rahoituskriteeriensä mukaisesti.

4. Osapuolet antavat rahoitustukea moitteetoman varainhoidon periaatteiden mukaisesti ja tekevät yhteistyötä Euroopan unionin ja Mongolian taloudellisten etujen suojaamiseksi. Osapuolet toteuttavat tehokkaita toimenpiteitä petosten, lahjonnan ja muun laittoman toiminnan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi muun muassa osapuolten keskinäisen hallinnollisen avun ja keskinäisen oikeusavun perusteella tämän sopimuksen soveltamisalaan

TITLE VII

MEANS OF COOPERATION

ARTICLE 55

Resources for cooperation and protection of financial interests

1. The Parties agree to make available the appropriate resources, including financial means, insofar as their respective resources and regulations allow, in order to fulfil the cooperation objectives set out in this Agreement.

2. The Parties agree to promote the development and implementation of mutual technical and administrative assistance aiming at the effective protection of their financial interests in the area of development aid and other funded cooperation activities. The Parties shall promptly respond to demands for mutual administrative assistance expressed by judiciary and/or investigation authorities of either Party aiming at enhancing the fight against fraud and irregularities.

3. The Parties shall encourage the European Investment Bank to continue its operations in Mongolia, in accordance with its procedures and financing criteria.

4. The Parties shall implement financial assistance in accordance with the principles of sound financial management and cooperate in the protection of the financial interests of the European Union and of Mongolia. The Parties shall take effective measures to prevent and fight fraud, corruption and any other illegal activities, inter alia by means of mutual administrative assistance and mutual legal assistance in the fields covered by the present

kuuluville aloilla. Osapuolten välillä mahdollisesti sovittavaan lisäsopimukseen tai rahoitusvälineeseen sisällytetään erityisiä rahoitusyhteistyötä koskevia lausekkeitä, jotka kattavat paikan päällä tehtävät ja muut tarkastukset, valvonnan ja petostentorjuntatoimet, kuten Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) toteuttamat toimenpiteet.

VIII OSASTO

INSTITUTIONAALINEN KEHYK

56 ARTIKLA

Sekakomitea

1. Osapuolet sopivat perustavansa tämän sopimuksen nojalla sekakomitean, joka koostuu kummankin osapuolen riittävän korkean tason edustajista. Sekakomitean tehtävänä on

- a) varmistaa tämän sopimuksen moitteeton toiminta ja täytäntöönpano,
- b) vahvistaa tämän sopimuksen tavoitteita koskevat painopisteet,
- c) antaa suosituksia tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Sekakomitealla ja 28 artiklan nojalla perustetulla alakomitealla on valtuudet tehdä päätöksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuksessa määrättyissä tapauksissa. Päätökset tehdään osapuolten sopimuksella sellaisten sisäisten menettelyjen loppuunsaattamisen jälkeen, jotka ovat tarpeen kummankin osapuolen kannan vahvistamiseksi asiasta. Päätökset sitovat osapuolia, joiden on toteutettava päätösten täytäntöönpanemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

3. Sekakomitea kokoontuu tavallisesti vuosittain vuorotellen Ulaanbaatarissa ja Brysselissä yhteisesti sovittavana päivänä. Myös ylimääräisiä sekakomitean kokouksia voidaan järjestää osapuolten niin sopiessa. Sekakomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen kummankin osapuolen edustaja. Sekakomitean kokousten esityslistasta päätetään osapuolten yhteisellä sopimuksella.

4. Sekakomitea voi perustaa työryhmiä avukseen tehtäviensä hoidossa. Työryhmät raportoivat toiminnastaan yksityiskohtaisesti

Agreement. Any further agreement or financing instrument to be concluded between the Parties shall provide for specific financial cooperation clauses covering on-the-spot checks, inspections, controls, and anti fraud measures, including, inter alia, those conducted by the European Anti-Fraud Office (OLAF).

TITLE VIII

INSTITUTIONAL FRAMEWORK

ARTICLE 56

Joint Committee

1. The Parties agree to establish under this Agreement a Joint Committee, composed of representatives of both sides at an appropriate high level, whose tasks shall be to:

- (a) ensure the proper functioning and implementation of this Agreement;
- (b) set priorities in relation to the aims of this Agreement;
- (c) make recommendations for promoting the objectives of this Agreement.

2. The Joint Committee, and the Subcommittee established in Article 28, shall, for the purposes of attaining the objectives of this Agreement, have the power to take decisions in the cases provided for therein. Decisions shall be drawn up by agreement between the Parties, following the completion of the respective internal procedures required to establish a position thereon by both Parties. The decisions shall be binding on the Parties, which shall take the measures necessary to implement them.

3. The Joint Committee shall normally meet every year in Ulaanbaatar and Brussels alternately, on a date to be fixed by mutual agreement. Extraordinary meetings of the Joint Committee may also be convened by agreement between the Parties. The Joint Committee shall be chaired alternately by each of the Parties. The agenda for meetings of the Joint Committee shall be determined by agreement between the Parties.

4. The Joint Committee may set up specialised working groups in order to assist it in the performance of its tasks. These working

sekakomitealle sen kaikissa kokouksissa.

5. Osapuolet sopivat, että sekakomitean tehtävänä on myös huolehtia kaikkien osapuolten välillä tehtyjen tai tehtävien alakohtaisten sopimusten tai pöytäkirjojen moitteettomasta toiminnasta.

6. Sekakomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

groups shall make detailed reports on their activities to the Joint Committee at each of its meetings.

5. The Parties agree that it shall also be the task of the Joint Committee to ensure the proper functioning of any sectoral agreement or protocol concluded or to be concluded between the Parties.

6. The Joint Committee shall adopt its own rules of procedure.

IX OSASTO

LOPPUSÄÄNNÖKSET

57 ARTIKLA

Tulevaa kehitystä koskeva lauseke

1. Yhteistyötä lisätäkseen osapuolet voivat keskinäisestä sopimuksesta laajentaa tätä sopimusta esimerkiksi täydentämällä sitä tiettyjä aloja tai toimintoja koskevilla sopimuksilla tai pöytäkirjoilla.

2. Sopimuksen täytäntöönpanon osalta osapuolet voivat tehdä ehdotuksia yhteistyön laajentamiseksi ottaen huomioon sopimuksen soveltamisesta saadut kokemukset.

58 ARTIKLA

Muut sopimukset

Tämä sopimus ja sen nojalla toteutettavat toimet eivät rajoita jäsenvaltioiden valtuuksia tehdä kahdenvälistä yhteistyötä Mongolian kanssa tai tarvittaessa tehdä sen kanssa uusia kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia, sanottuna kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen sisältyvien asian kannalta merkityksellisten määräysten soveltamista.

Tämä sopimus ei vaikuta sellaisten sitoumusten soveltamiseen tai täytäntöönpanoon, joita osapuolet ovat tehneet kolmansien osalta.

TITLE IX

FINAL PROVISIONS

ARTICLE 57

Future developments clause

1. The Parties may by mutual consent expand this Agreement with a view to enhancing the level of cooperation, including through supplementing it by means of agreements or protocols on specific sectors or activities.

2. With regard to the implementation of this Agreement, either of the Parties may put forward suggestions for widening the scope of cooperation, taking into account the experience gained in its application.

ARTICLE 58

Other agreements

Without prejudice to the relevant provisions of the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, neither this Agreement nor action taken hereunder shall affect the powers of the Member States to undertake bilateral cooperation activities with Mongolia or to conclude, where appropriate, new partnership and cooperation agreements with Mongolia.

This Agreement shall not affect the application or implementation of commitments undertaken by the respective Parties in relations with third parties.

59 ARTIKLA

Velvoitteiden täyttäminen

1. Kumpikin osapuoli voi saattaa sekakomitean käsiteltäväksi kaikki tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat erimielsyydet.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli on jättänyt täyttämättä jonkin tämän sopimuksen mukaisen velvoitteensa, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet.

3. Erityisen kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta se esittää ennen toimenpiteiden toteuttamista sekakomitealle kaikki tilanteen perinpohjaiseksi tutkimiseksi tarvittavat tiedot osapuolten kannalta hyväksyttävän ratkaisun saavuttamiseksi.

4. Toimenpiteitä valittaessa on etusijalle asetettava ne, joista on vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Toimenpiteistä ilmoitetaan välittömästi toiselle osapuolelle, ja niistä keskustellaan sekakomiteassa toisen osapuolen sitä pyytäessä.

5. Osapuolet sopivat, että sopimusta tulkittaessa ja sovellettaessa tarkoitetaan 3 kohdassa olevalla ilmaisulla 'erityisen kiireelliset tapaukset' tilanteita, joissa osapuoli on rikkonut sopimusta olennaisella tavalla. Sopimuksen olennainen rikkominen käsittää

i) sopimuksen hylkäämisen kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen vastaisesti, tai

ii) sopimuksen olennaisten osien eli 1 artiklan 1 kohdan ja 3 artiklan rikkomisen.

60 ARTIKLA

Tehtävien suorittamisen tukeminen

Helpottaakseen tämän sopimuksen nojalla tehtävää yhteistyötä osapuolet sopivat järjestävänsä yhteistyön täytäntöönpanoon osallistuville virkamiehille ja asiantuntijoille tehtävien hoitamista varten tarvittavat apuvälineet kummankin osapuolen sisäisten sääntöjen ja määräysten mukaisesti.

ARTICLE 59

Fulfillment of obligations

1. Each Party may refer to the Joint Committee any divergence in the application or interpretation of this Agreement.

2. If either Party considers that the other Party has failed to fulfil any of its obligations under this Agreement it may take appropriate measures.

3. Before doing so, except in cases of special urgency, it shall present to the Joint Committee all the relevant information required for a thorough examination of the situation with a view to seeking a solution acceptable to the Parties.

4. In the selection of measures, priority must be given to those which least disturb the functioning of this Agreement. These measures shall be notified immediately to the other Party and shall be the subject of consultations within the Joint Committee if the other Party so requests.

5. The Parties agree, for the purposes of the correct interpretation and practical application of this Agreement, that the term "cases of special urgency" in paragraph 3 means a case of the material breach of the Agreement by one of the Parties. A material breach of the Agreement consists in:

(i) repudiation of the Agreement not sanctioned by the general rules of international law; or

(ii) violation of essential elements of the Agreement, namely Articles 1(1) and 3 thereof.

ARTICLE 60

Facilities

To facilitate cooperation in the framework of this Agreement, both Parties agree to grant necessary facilities to officials and experts involved in implementing cooperation for the performance of their functions, in accordance with internal rules and regulations of both Parties.

61 ARTIKLA

Alueet, joihin sopimusta sovelletaan

Tätä sopimusta sovelletaan alueeseen, johon sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta niissä määrätyin edellytyksin, sekä Mongolian alueeseen.

62 ARTIKLA

Osapuolten määritelmä

Tässä sopimuksessa 'osapuolilla' tarkoitetaan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka unionia ja sen jäsenvaltioita niiden toimivallan mukaisesti sekä Mongoliaa.

63 ARTIKLA

Voimaantulo ja voimassaoloaika

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona tätä varten tarvittavat oikeudelliset menettelyt jälkimmäisenä päätökseen saattanut osapuoli on ilmoittanut toiselle osapuolelle kyseisten menettelyjen päätökseen saattamisesta.

2. Sopimus on voimassa viisi vuotta. Sen voimassaoloa jatketaan ilman eri toimenpiteitä vuodeksi kerrallaan, jollei kumpikaan osapuoli ilmoita kuusi kuukautta ennen kyseessä olevan yksivuotisen voimassaolojakson päättymistä toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksestaan olla jatkamatta sopimuksen voimassaoloa.

3. Sopimukseen mahdollisesti tehtävistä muutoksista sovitaan osapuolten kesken. Muutokset tulevat voimaan sen jälkeen, kun tarvittavat muodollisuudet jälkimmäisenä täyttänyt osapuoli on ilmoittanut toiselle osapuolelle kaikkien tarvittavien muodollisuuksien täyttämistä.

4. Jos toinen osapuoli ottaa käyttöön raaka-aineiden vientiin sovellettavan rajoittavamman kauppajärjestelmän kuin sopimuksen parafointiajankohtana voimassa ollut järjestelmä, kuten ottaa käyttöön uusia kieltoja, rajoi-

ARTICLE 61

Territorial application

This Agreement shall apply to the territory in which the Treaty on the European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union are applied under the conditions laid down in those Treaties, on the one hand, and to the territory of Mongolia, on the other.

ARTICLE 62

Definition of the Parties

For the purposes of this Agreement, "the Parties" shall mean the Union or its Member States or the Union and its Member States, in accordance with their respective powers, on the one hand, and Mongolia, on the other.

ARTICLE 63

Entry into force and duration

1. This Agreement shall enter into force on the first day of the month following the date on which last Party has notified the other of the completion of the legal procedures necessary for this purpose.

2. This Agreement is valid for a period of five years. It shall be automatically extended for further successive periods of one year, unless either Party notifies the other Party in writing of its intention not to extend this Agreement six months prior to the end of any subsequent one year period.

3. Any amendments of this Agreement shall be made by agreement between the Parties. Any amendments shall become effective only after the last Party has notified the other that all necessary formalities have been completed.

4. If a Party introduces a more restrictive trade regime concerning the export of raw materials, such as the introduction of new prohibitions, restrictions, duties or charges of any kind that do not meet the requirements

tuksia, tulleja tai maksuja, jotka eivät täytä GATT 1994 -sopimuksen VIII, XI, XX tai XXI artiklan asianomaisissa määräyksissä esitettyjä vaatimuksia tai joita ei hyväksytä WTO:ssa annetun poikkeuksen nojalla tai joista ei ole sovittu sekakomiteassa tai kaupan ja investointien alakomiteassa 56 artiklan mukaisesti, toinen osapuoli voi toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä 59 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

5. Osapuoli voi sanoa sopimuksen irti antamalla toiselle osapuolelle kirjallisen irtisanomisilmoituksen. Sopimuksen irtisanominen tulee voimaan kuusi kuukautta sen jälkeen, kun toinen osapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

64 ARTIKLA

Ilmoitukset

Sopimuksen 63 artiklan mukaiset ilmoitukset toimitetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ja Mongolian ulkoasiainministeriölle.

65 ARTIKLA

Todistusvoimainen teksti

Tämä sopimus on laadittu bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalil, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja mongolian kielellä, ja kukin näistä teksteistä on yhtä todistusvoimainen.

set out in the relevant provisions of Articles VIII, XI, XX or XXI of the GATT 1994, or are not authorised under a WTO waiver or are not agreed by the Joint Committee or Subcommittee on Trade and Investment under Article 56, than that in place at the date of initialling of the Agreement, the other Party may adopt appropriate measures in accordance with Article 59(3) and (4).

5. This Agreement may be terminated by one Party by written notice of denunciation given to the other Party. The termination shall take effect six months after receipt of notification by the other Party.

ARTICLE 64

Notifications

Notifications made in accordance with Article 63 shall be made to the Secretary-General of the Council of the European Union and the Department of Foreign Affairs of Mongolia, respectively.

ARTICLE 65

Authentic text

This Agreement is drawn up in the Bulgarian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovene, Spanish, Swedish and Mongolian languages, each of these texts being equally authentic.